

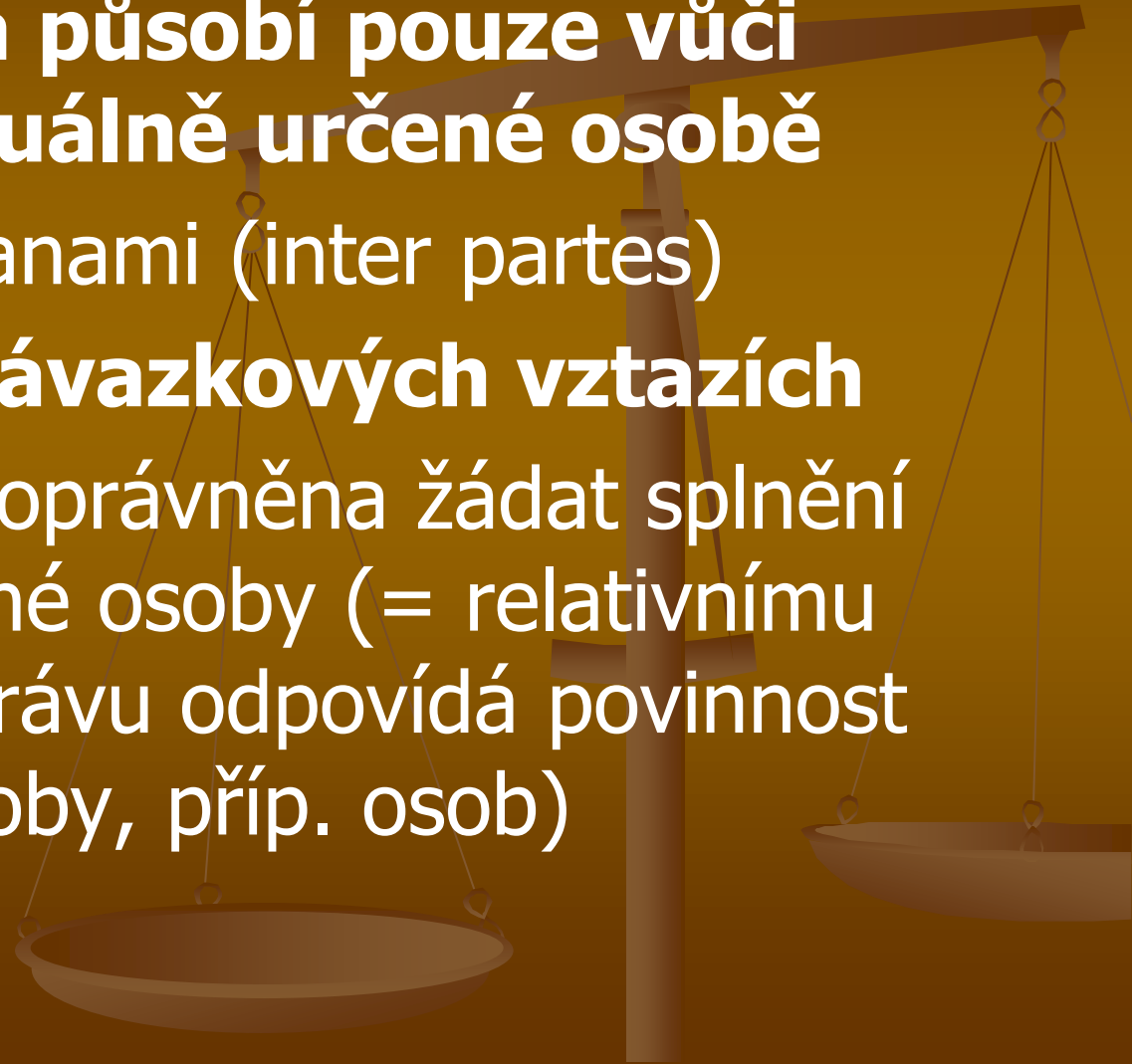
Relativní majetková práva

Základní pojmy právní
(podzim 2016)

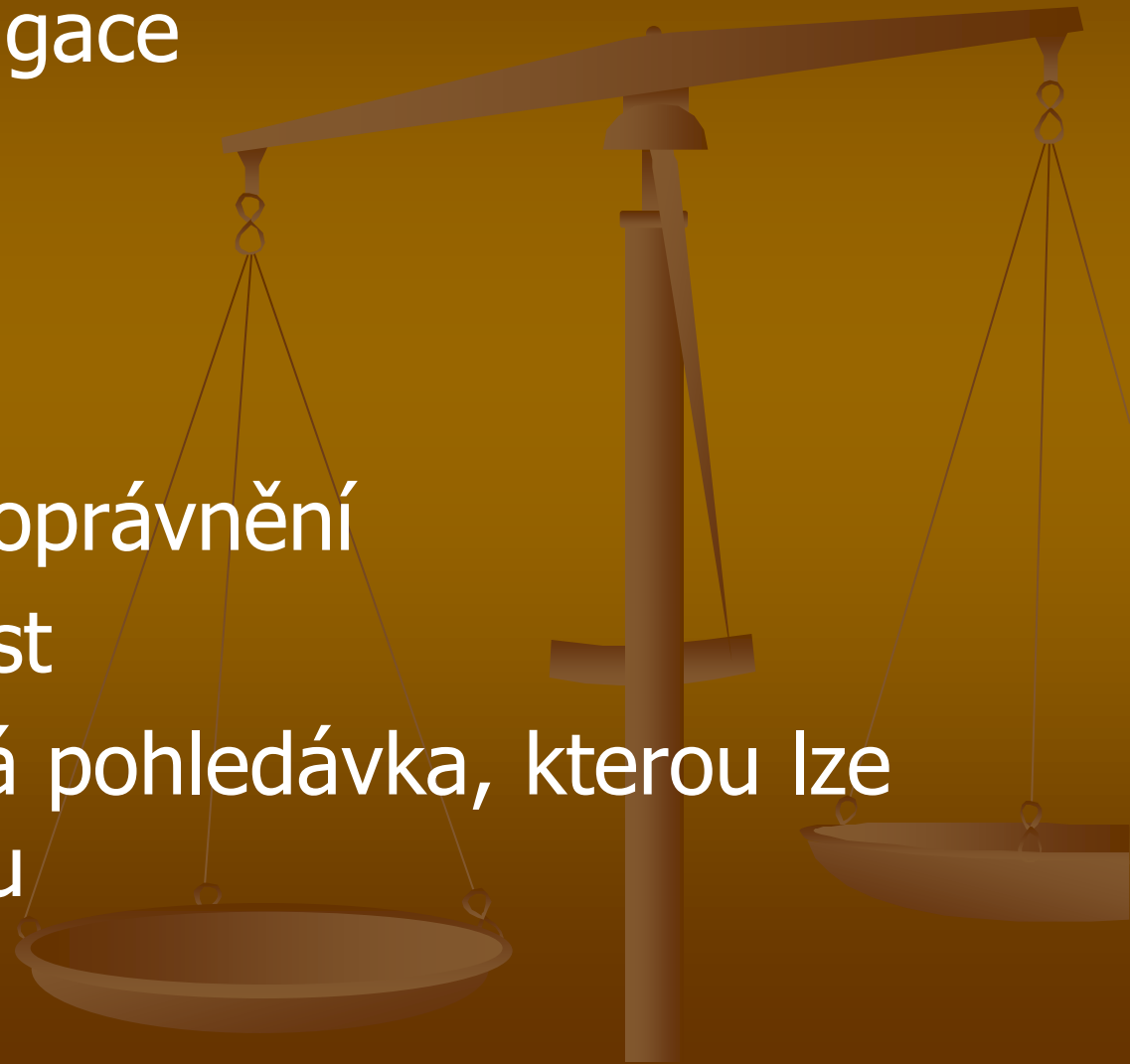
Relativní majetková práva

- = práva, která působí pouze vůči určité, individuálně určené osobě
- Působí mezi stranami (inter partes)
- Uplatňují se **v závazkových vztazích**
- Určitá osoba je oprávněna žádat splnění povinnosti od jiné osoby (= relativnímu majetkovému právu odpovídá povinnost pouze určité osoby, příp. osob)

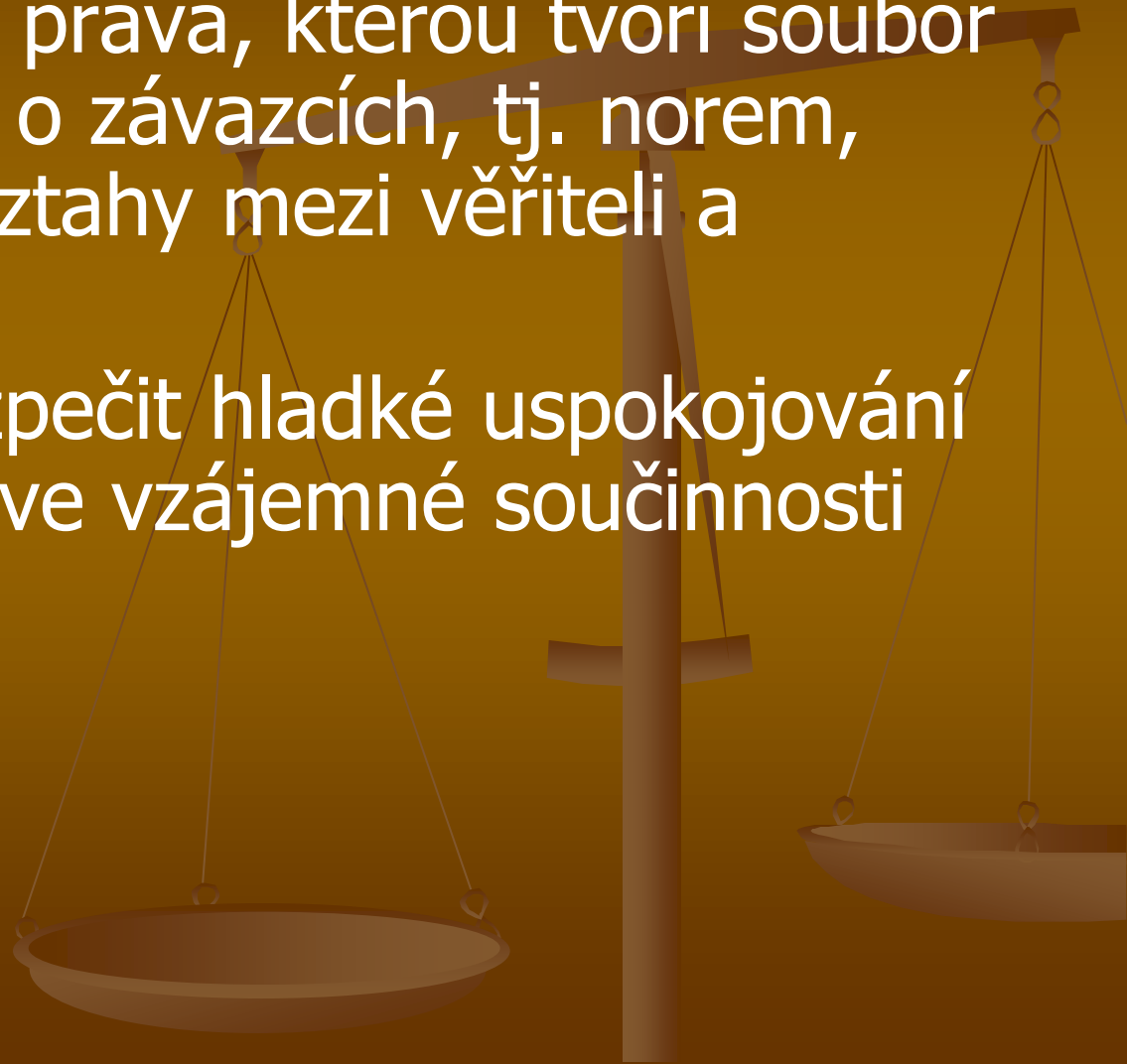
Závazkový právní vztah

- = závazek či obligace
- Subjekty:
 - **Věřitel**
 - **Dlužník**
- **Pohledávka** = oprávnění
- **Dluh** = povinnost
- **Nárok** = splatná pohledávka, kterou lze vymáhat u soudu

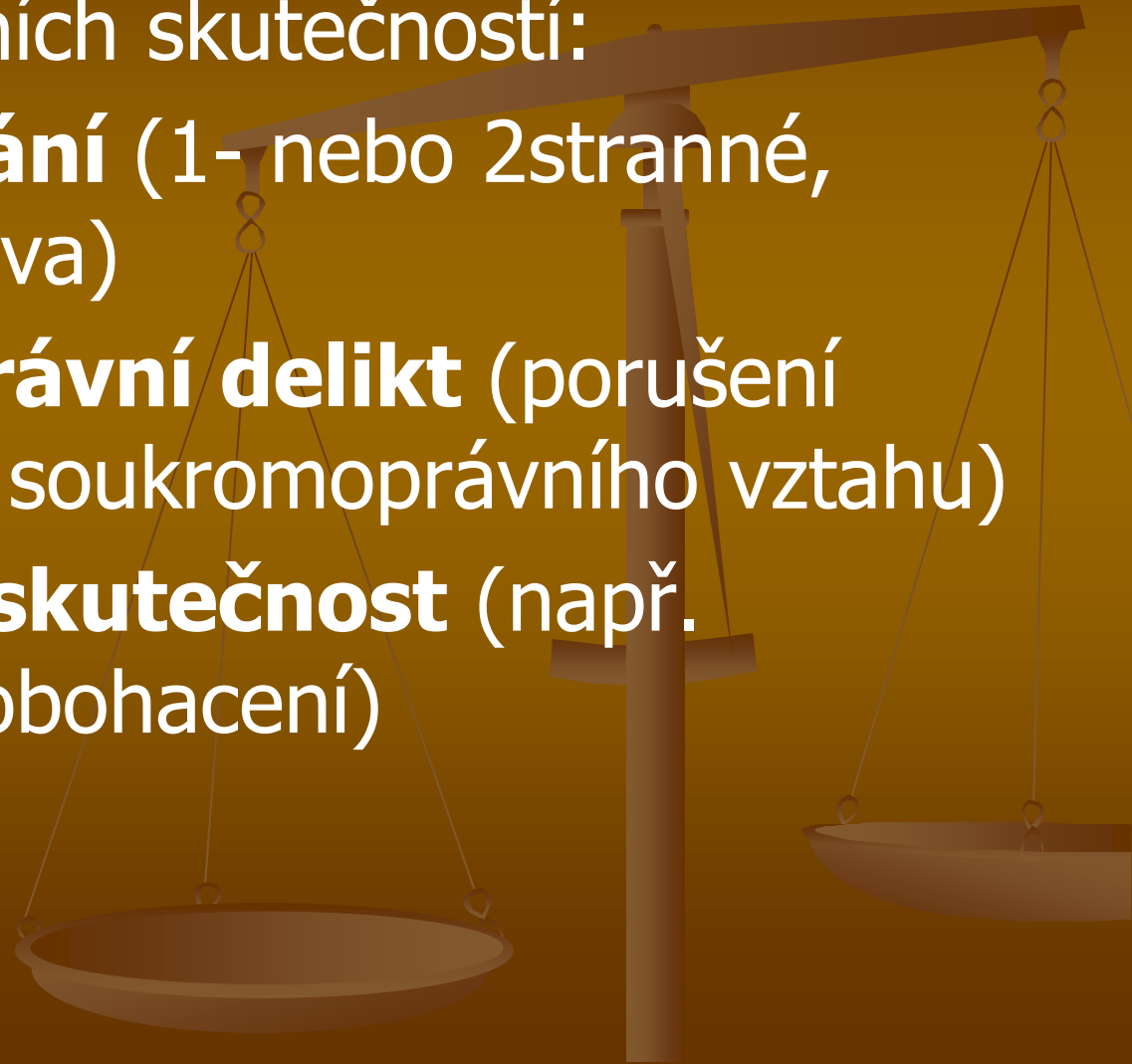
Závazkové právo

- = část platného práva, kterou tvoří soubor právních norem o závazcích, tj. norem, které upravují vztahy mezi věřiteli a dlužníky
- **Funkce:** zabezpečit hladké uspokojování lidských potřeb ve vzájemné součinnosti

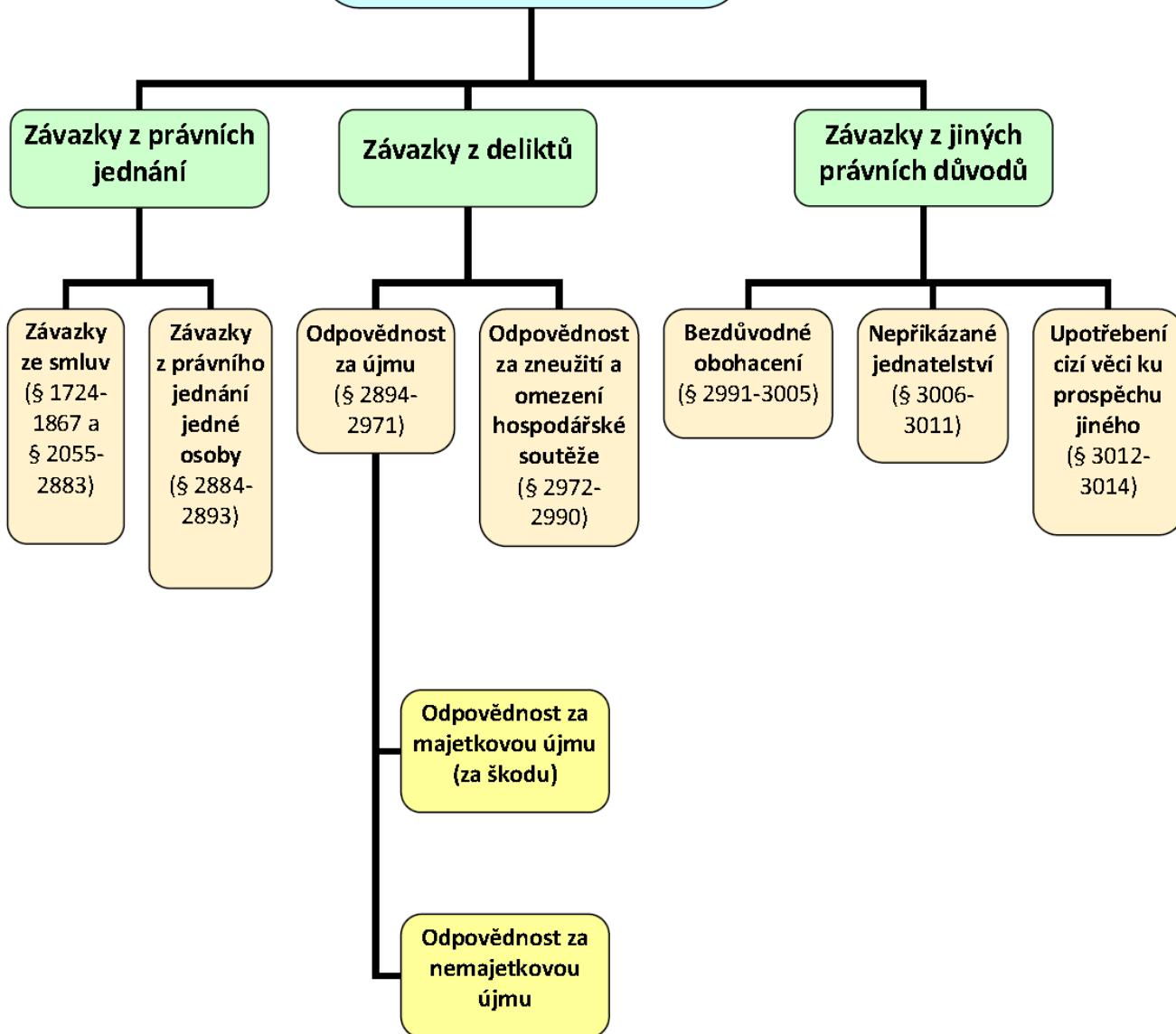

Vznik závazků

- Z určitých právních skutečností:
 - **Právní jednání** (1- nebo 2stranné, typicky smlouva)
 - **Soukromoprávní delikt** (porušení povinnosti ze soukromoprávního vztahu)
 - **Jiná právní skutečnost** (např. bezdůvodné obohacení)

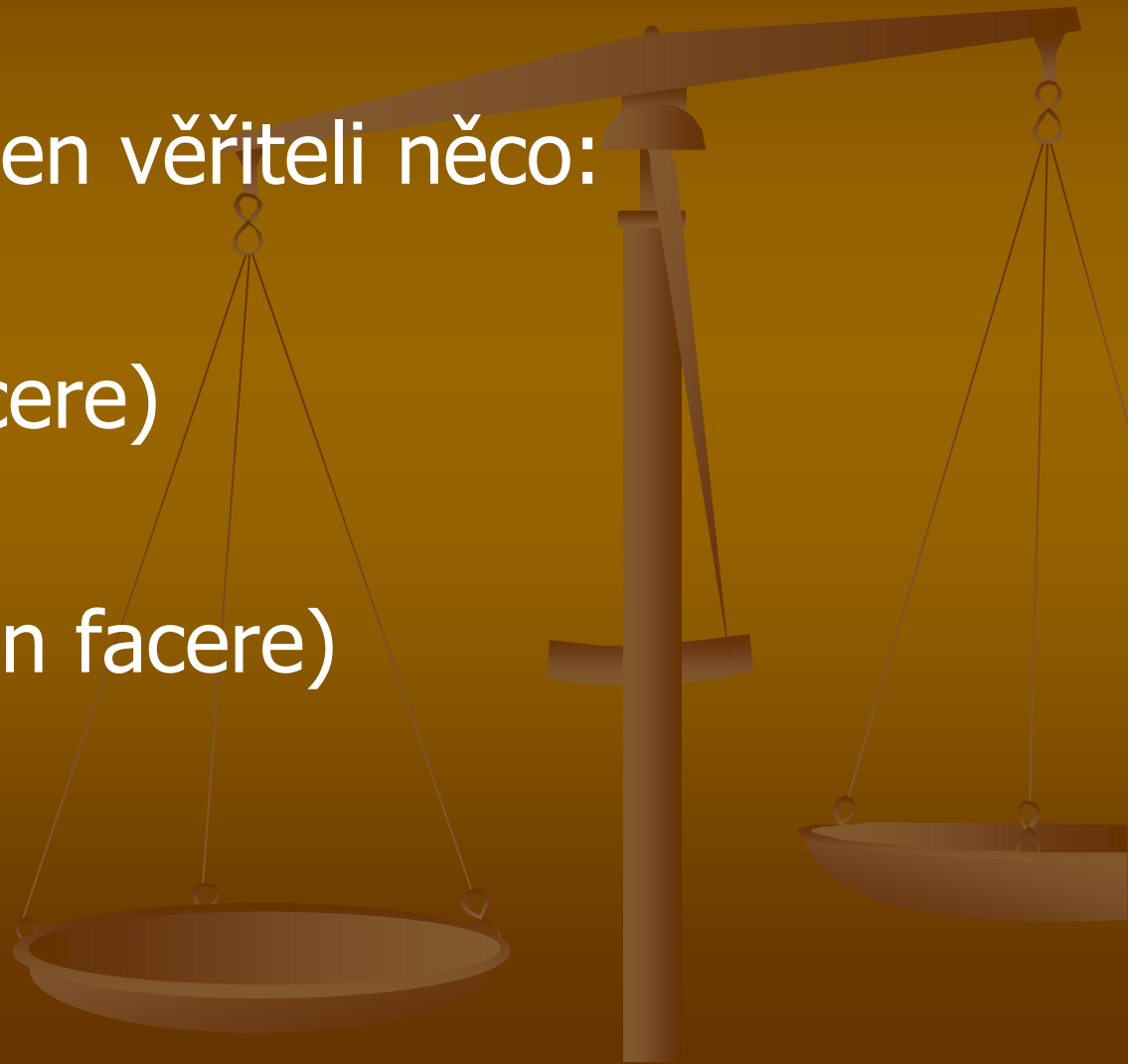

**Relativní majetková práva dle
zákona č. 89/2012 Sb.,
občanského zákoníku
(část IV.)**

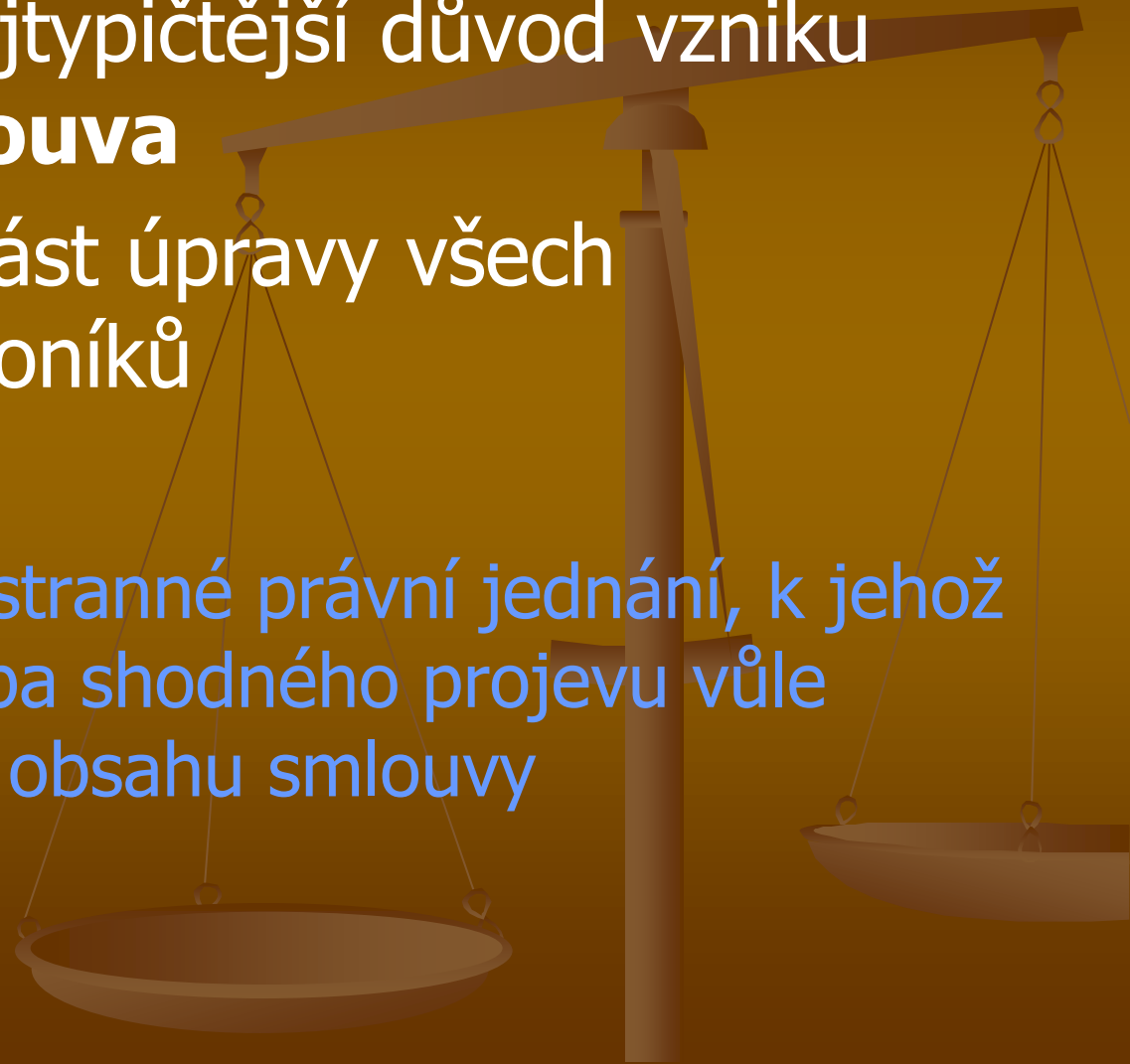
Obsah závazků

- Rozmanitý
- Dlužník je povinen věřiteli něco:
 - **Dát** (dare)
 - **Vykonat** (facere)
 - **Strpět** (pati)
 - **Nekonat** (non facere)

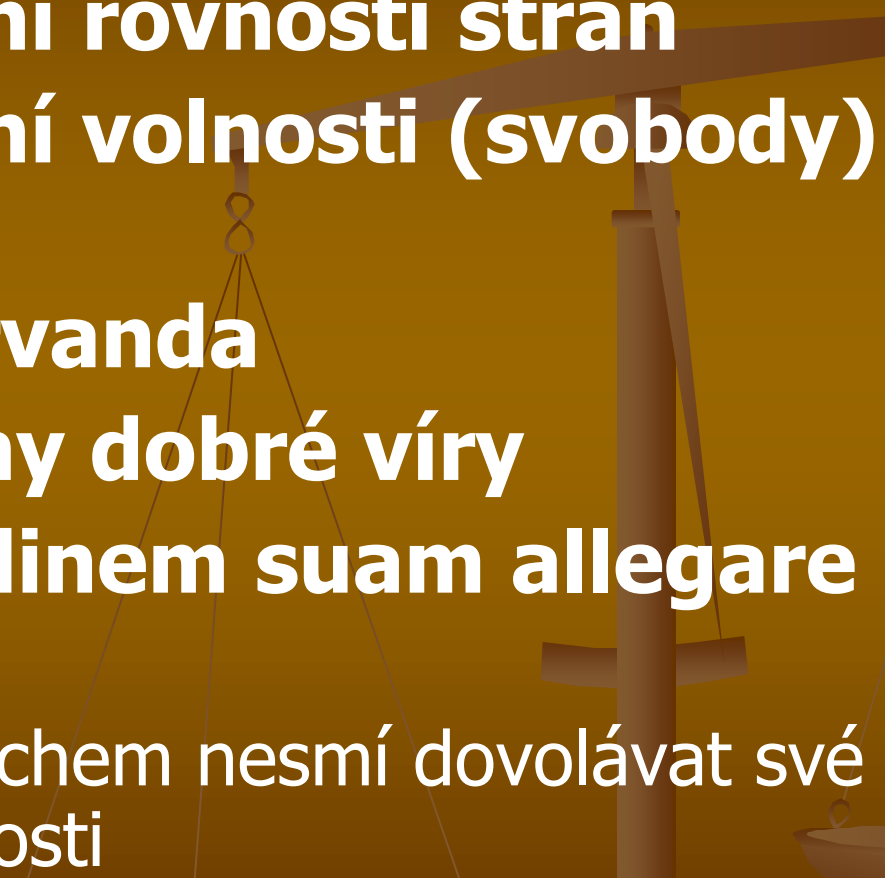

Závazkové právo smluvní

- Nejčastější a nejtypičtější důvod vzniku závazků je **smlouva**
- Nejrozsáhlejší část úpravy všech občanských zákoníků
- Smlouva
 - dvou nebo vícestranné právní jednání, k jehož vzniku je potřeba shodného projevu vůle ohledně celého obsahu smlouvy

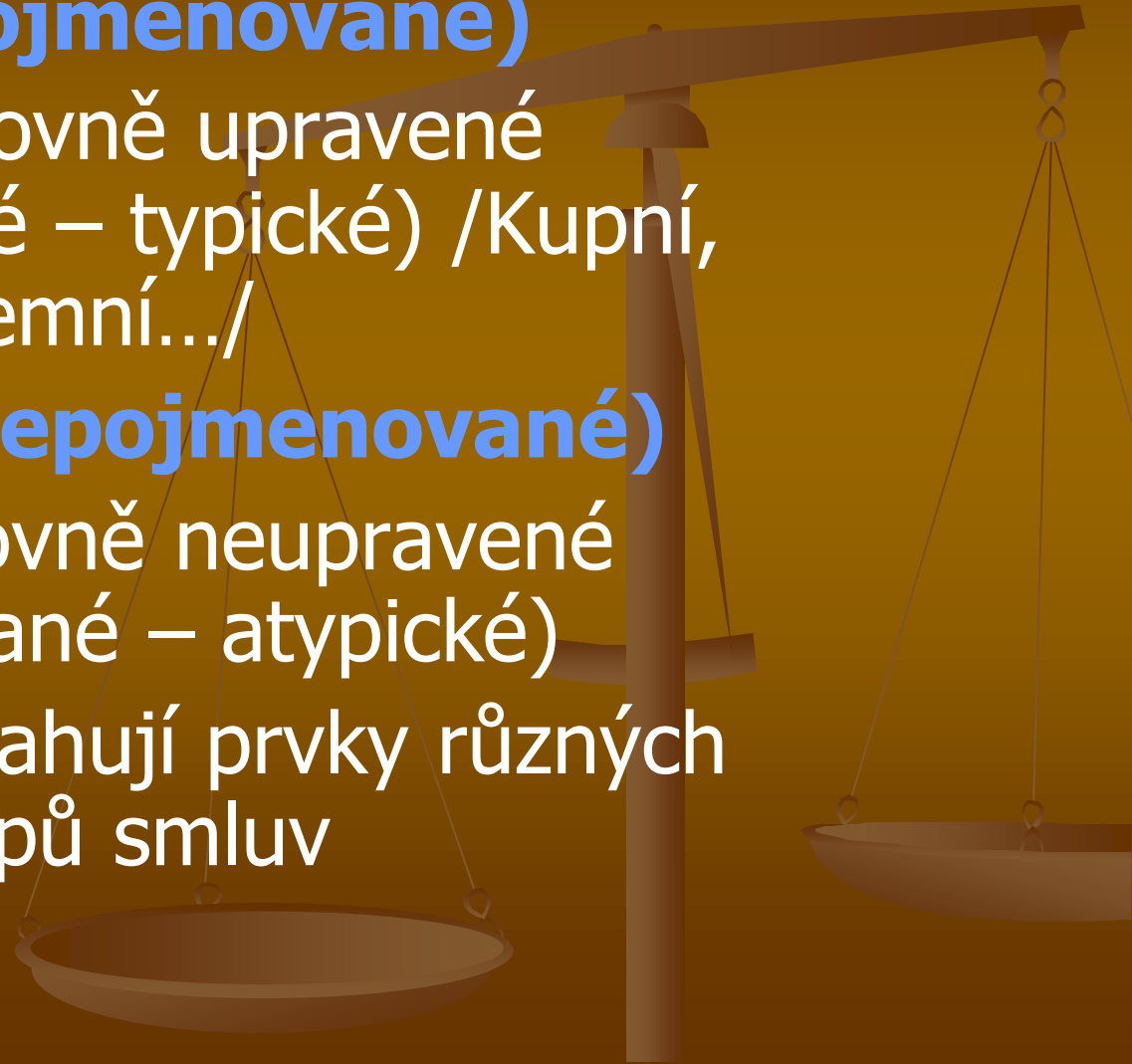

Smluvní závazkové právo

- **Zásada smluvní rovnosti stran**
 - **Zásada smluvní volnosti (svobody) stran**
 - **Pacta sunt servanda**
 - **Zásada ochrany dobré víry**
 - **Nemo turpitudinem suam allegare potest**
 - Nikdo se s úspěchem nesmí dovolávat své vlastní nepoctivosti
-

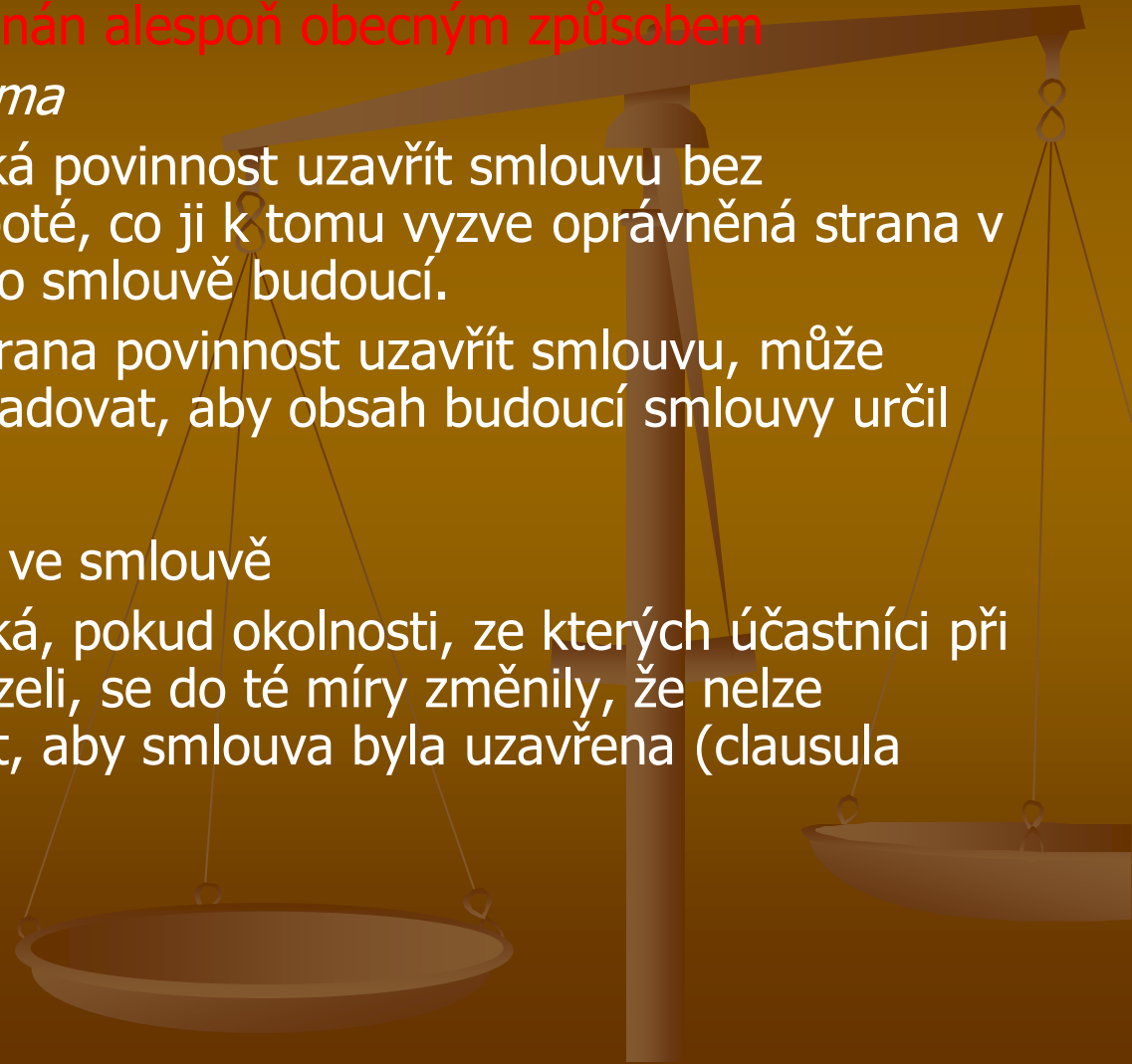
Smlouvy dělení

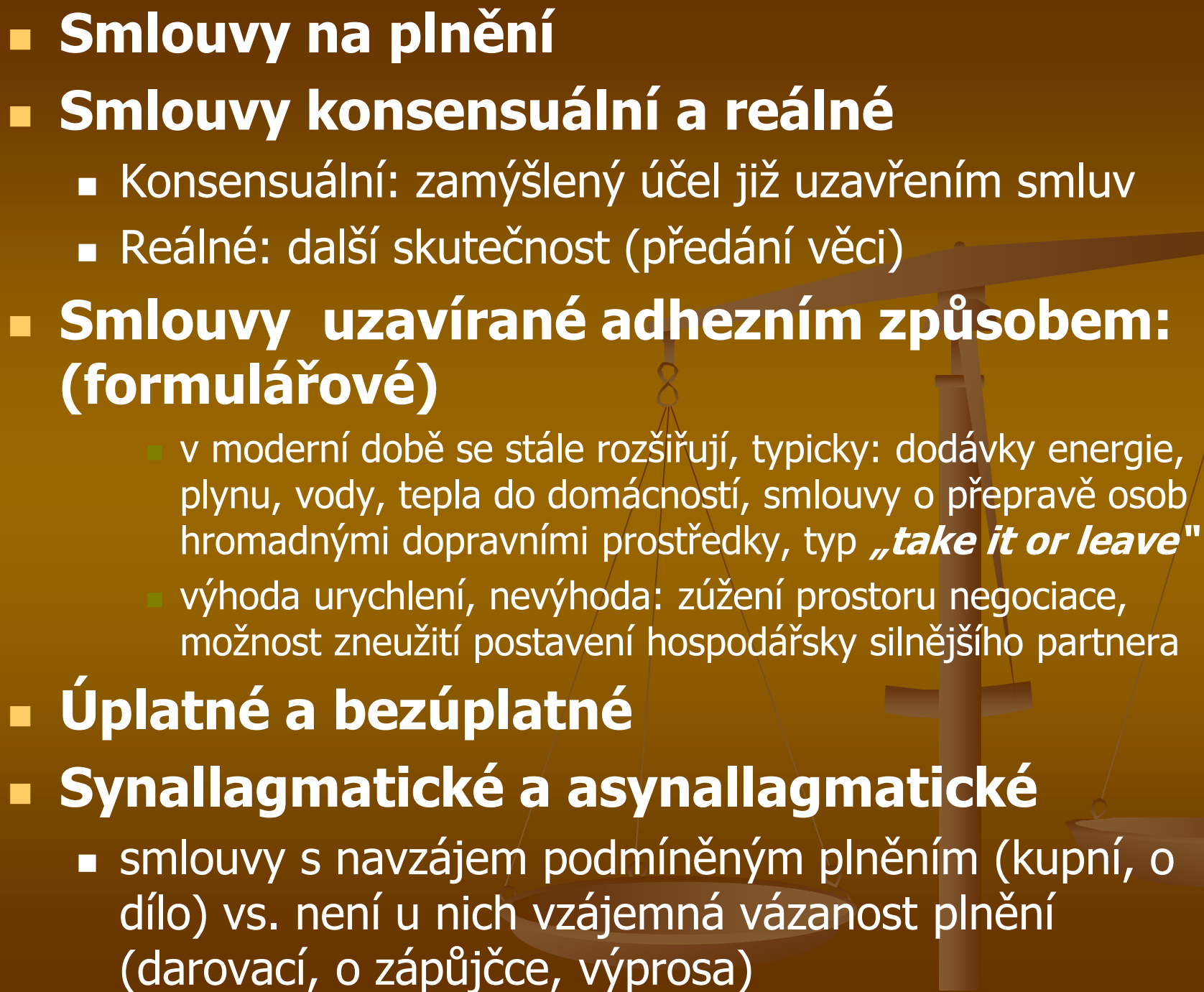
- **Nominátní (pojmenované)**
 - smlouvy výslovně upravené (pojmenované – typické) /Kupní, darovací, nájemní.../
- **Inominátní (nepojmenované)**
 - smlouvy výslovně neupravené (nepojmenované – atypické)
- **Smíšené** – obsahují prvky různých uzákoněných typů smluv

■ Smlouvy o smlouvě budoucí

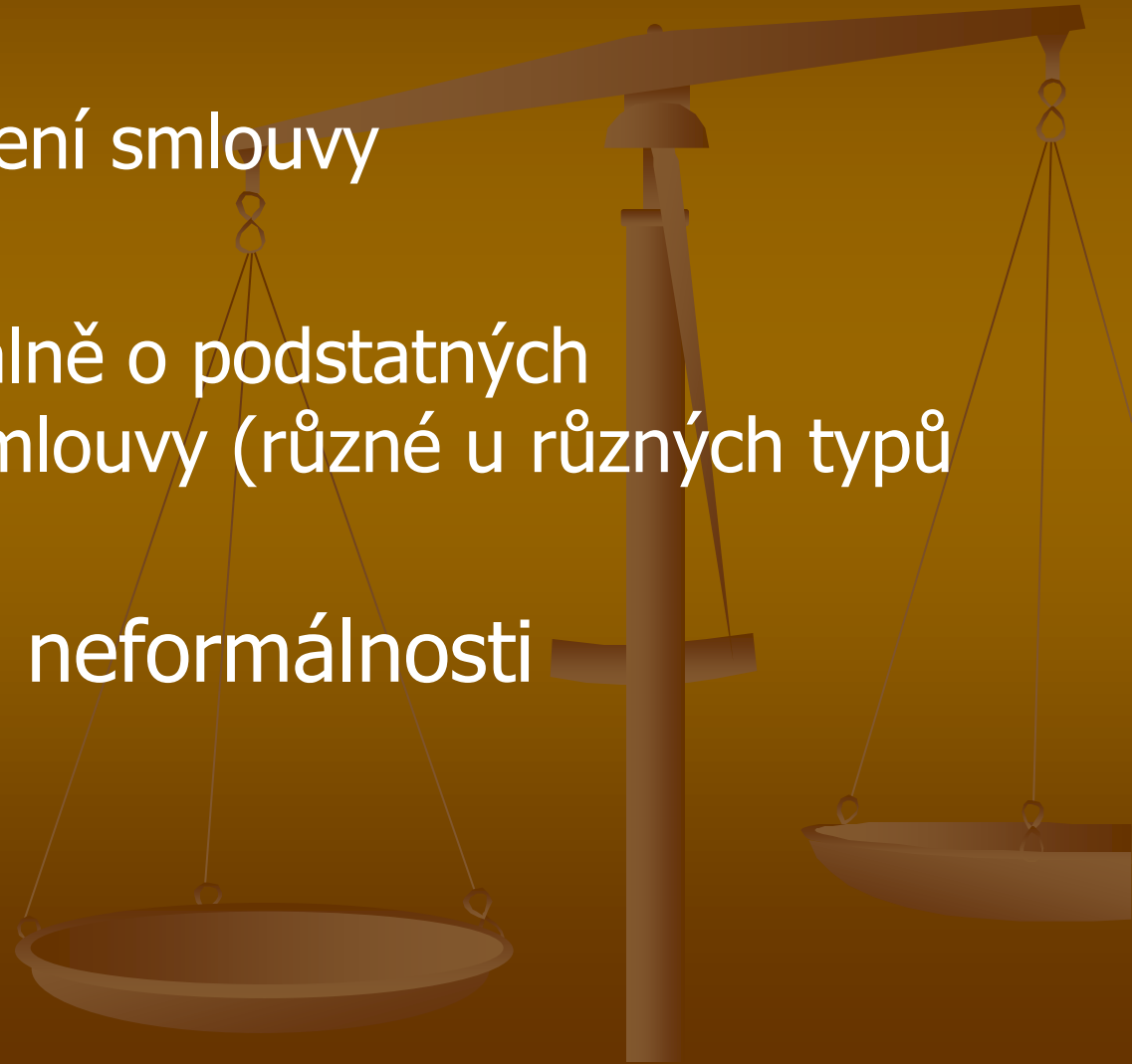
- pactum de contrahendo oddíl 7 1785 a násl. NOZ
 - Nejméně jedna strana se zavazuje uzavřít po vyzvání v ujednané lhůtě, jinak do jednoho roku, budoucí smlouvu, jejíž obsah je ujednan alespoň obecným způsobem
 - *Dříve písemná forma*
- Zavázané straně vzniká povinnost uzavřít smlouvu bez zbytečného odkladu poté, co ji k tomu vyzve oprávněná strana v souladu se smlouvou o smlouvě budoucí.
- Nesplní-li zavázaná strana povinnost uzavřít smlouvu, může oprávněná strana požadovat, aby obsah budoucí smlouvy určil
 - Soud
 - Osoba určená ve smlouvě
- Tento závazek zaniká, pokud okolnosti, ze kterých účastníci při vzniku závazku vycházeli, se do té míry změnily, že nelze spravedlivě požadovat, aby smlouva byla uzavřena (clausula rebus sic stantibus)

-
- **Smlouvy na plnění**
 - **Smlouvy konsensuální a reálné**
 - Konsensuální: zamýšlený účel již uzavřením smluv
 - Reálné: další skutečnost (předání věci)
 - **Smlouvy uzavírané adhezním způsobem: (formulářové)**
 - v moderní době se stále rozšiřují, typicky: dodávky energie, plynu, vody, tepla do domácností, smlouvy o přepravě osob hromadnými dopravními prostředky, typ „*take it or leave*“
 - výhoda urychlení, nevýhoda: zúžení prostoru negociace, možnost zneužití postavení hospodářsky silnějšího partnera
 - **Úplatné a bezúplatné**
 - **Synallagmatické a asynallagmatické**
 - smlouvy s navzájem podmíněným plněním (kupní, o dílo) vs. není u nich vzájemná vázanost plnění (darovací, o zápůjčce, výprosa)

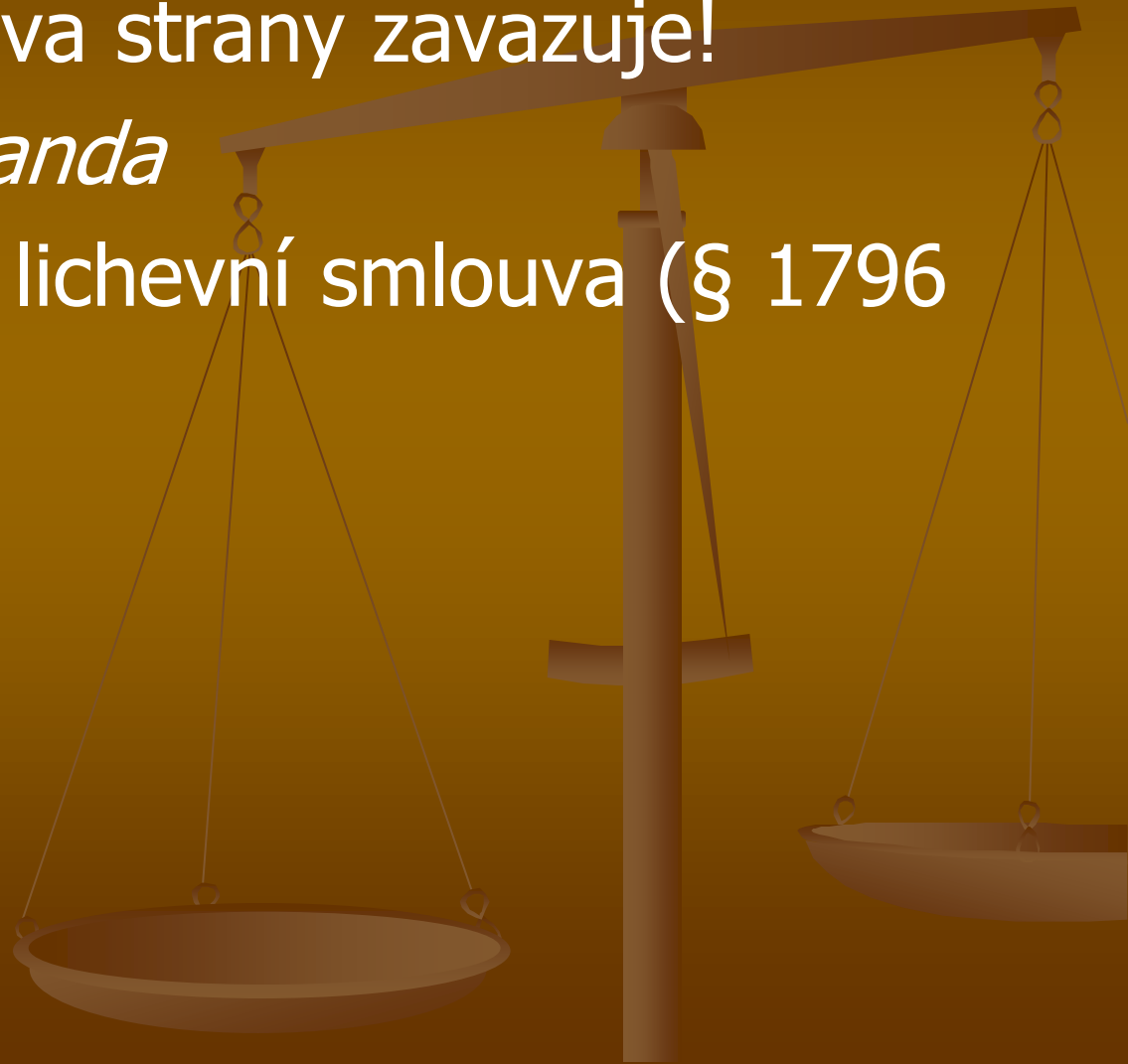
Uzavření smlouvy

- Fáze:
 - Návrh na uzavření smlouvy
 - Přijetí nabídky
 - Dohoda minimálně o podstatných náležitostech smlouvy (různé u různých typů smluv)
- Forma – zásada neformálnosti

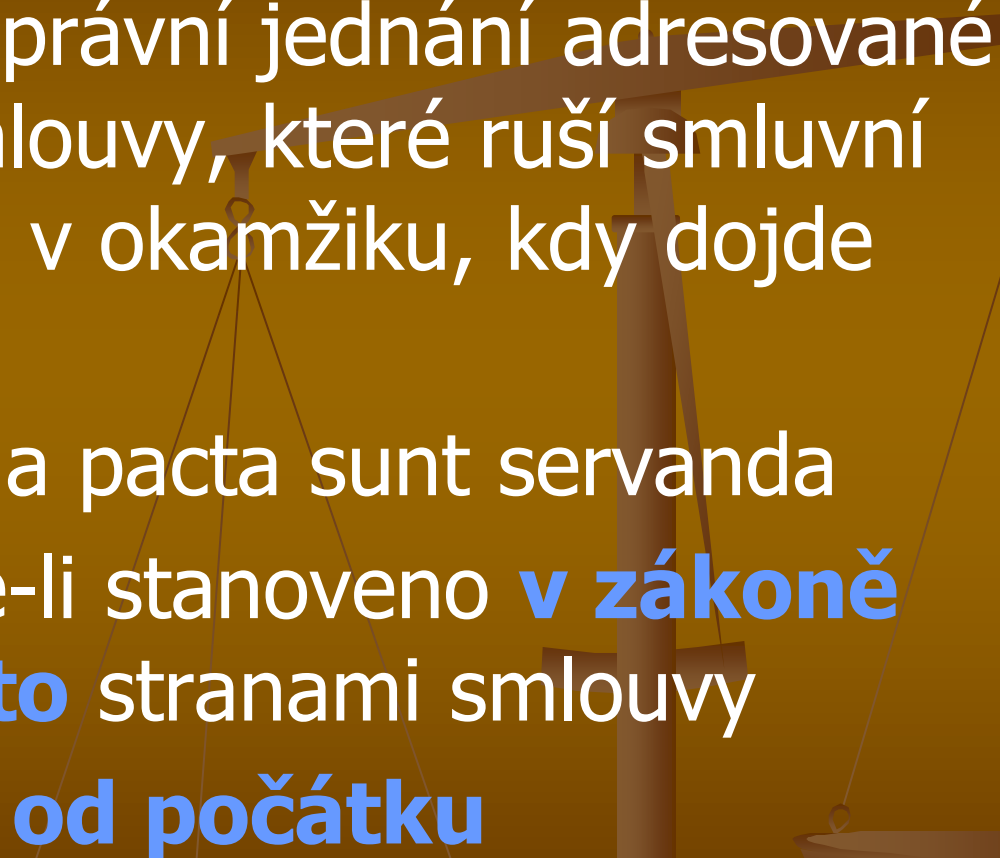

Účinky uzavřené smlouvy

- Uzavřená smlouva strany zavazuje!
- *Pacta sunt servanda*
- Neplatná pouze lichevní smlouva (§ 1796 NOZ)

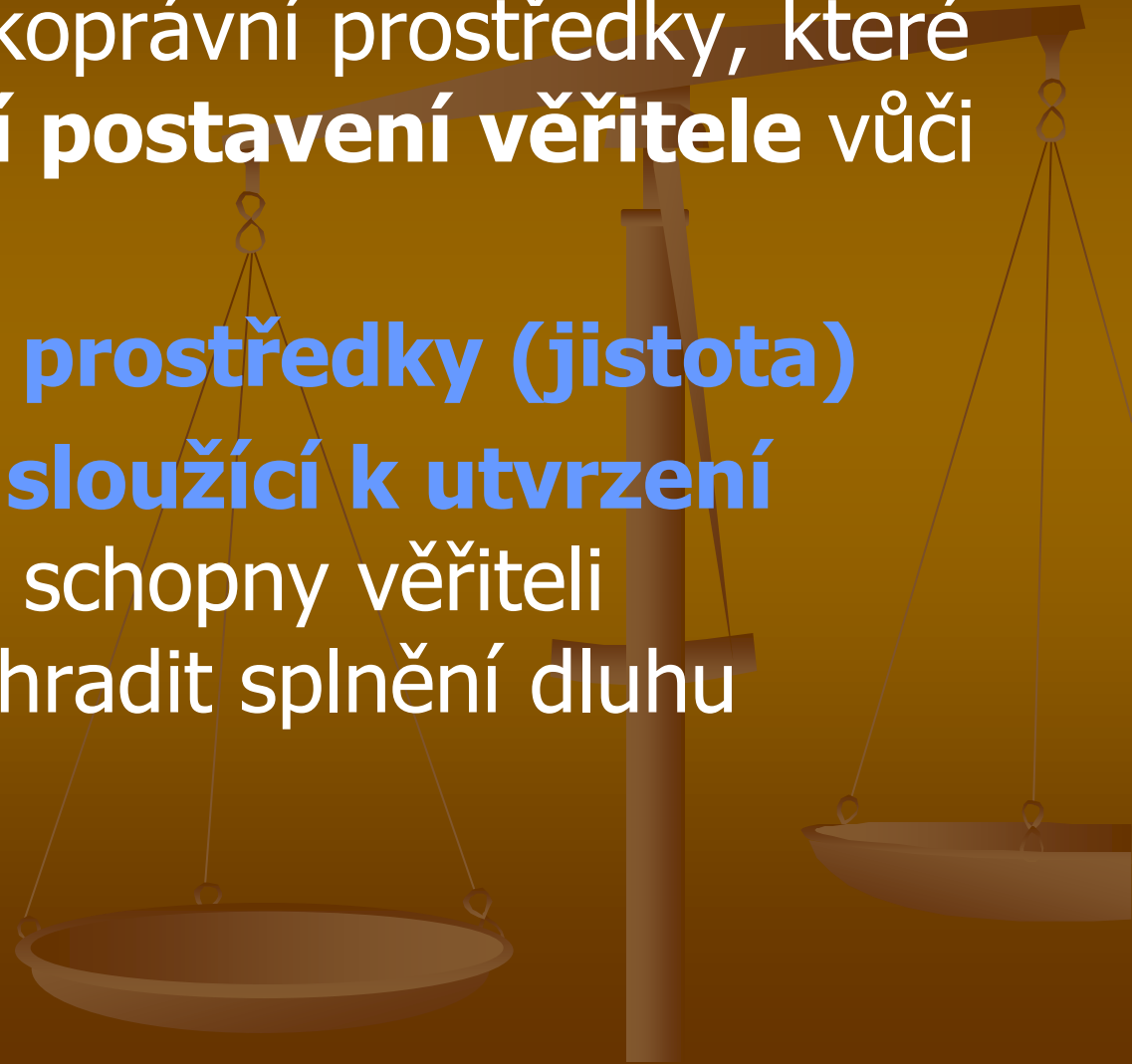

Odstoupení od smlouvy

- = jednostranné právní jednání adresované druhé straně smlouvy, které ruší smluvní závazkový vztah v okamžiku, kdy dojde druhé straně
 - Prolomení zásada pacta sunt servanda
 - Možné pouze, je-li stanoveno **v zákoně** nebo **dohodnuto** stranami smlouvy
 - Smlouva se ruší **od počátku**
-

Zajištění dluhu a utvrzení dluhu

- Zvláštní občanskoprávní prostředky, které **posilují právní postavení věřitele** vůči dlužníkovi
- A) **Zajišťovací prostředky (jistota)**
- B) **Prostředky sloužící k utvrzení dluhu** – nejsou schopny věřiteli hospodářsky nahradit splnění dluhu

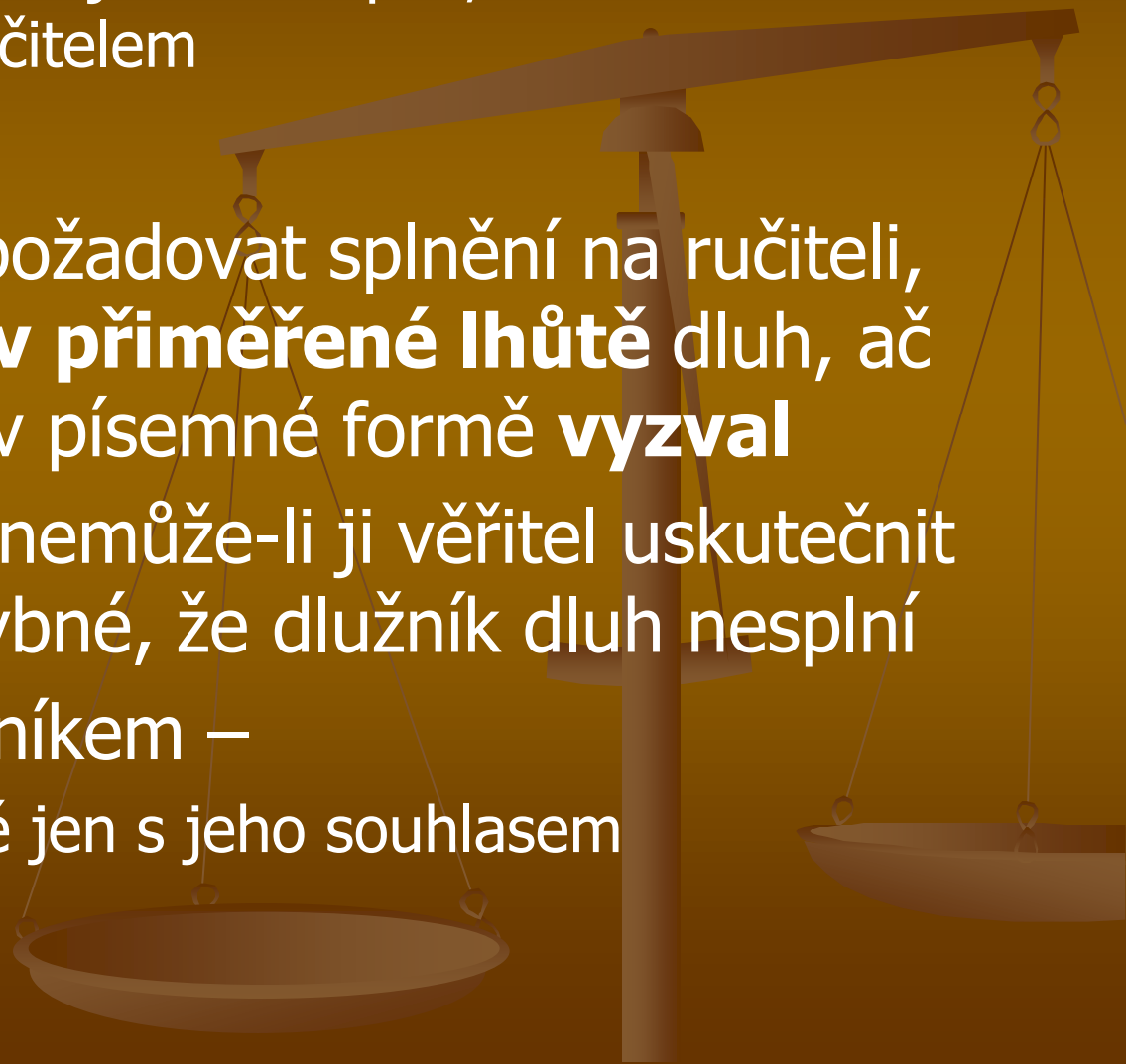
Zajištění dluhu

- **Ručení**
- **Finanční záruka**
- **Zajišťovací převod práva**
- **Dohoda o srážkách ze mzdy**
- **Zástavní právo**
- **Zadržovací právo**

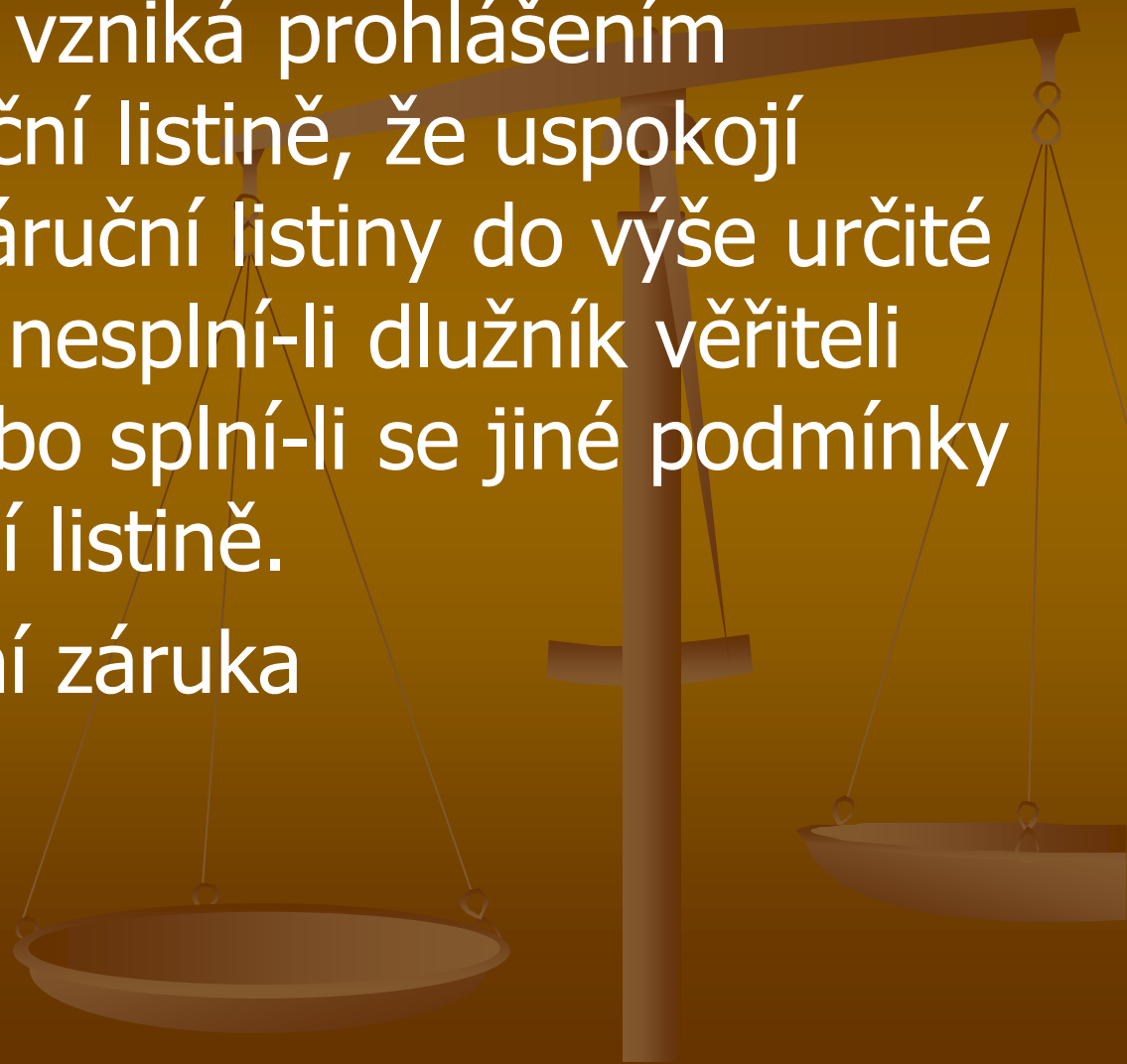
Ručení

- Kdo věřiteli prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník věřiteli svůj dluh nesplní, stává se dlužníkovým ručitelem
- Písemná forma
- Věřitel má právo požadovat splnění na ručiteli, nesplnil-li dlužník **v přiměřené lhůtě** dluh, ač jej k tomu věřitel v písemné formě **vyzval**
- Výzvy není třeba, nemůže-li ji věřitel uskutečnit nebo je-li nepochybné, že dlužník dluh nesplní
- Uznání dluhu dlužníkem –
 - vůči ručiteli účinné jen s jeho souhlasem

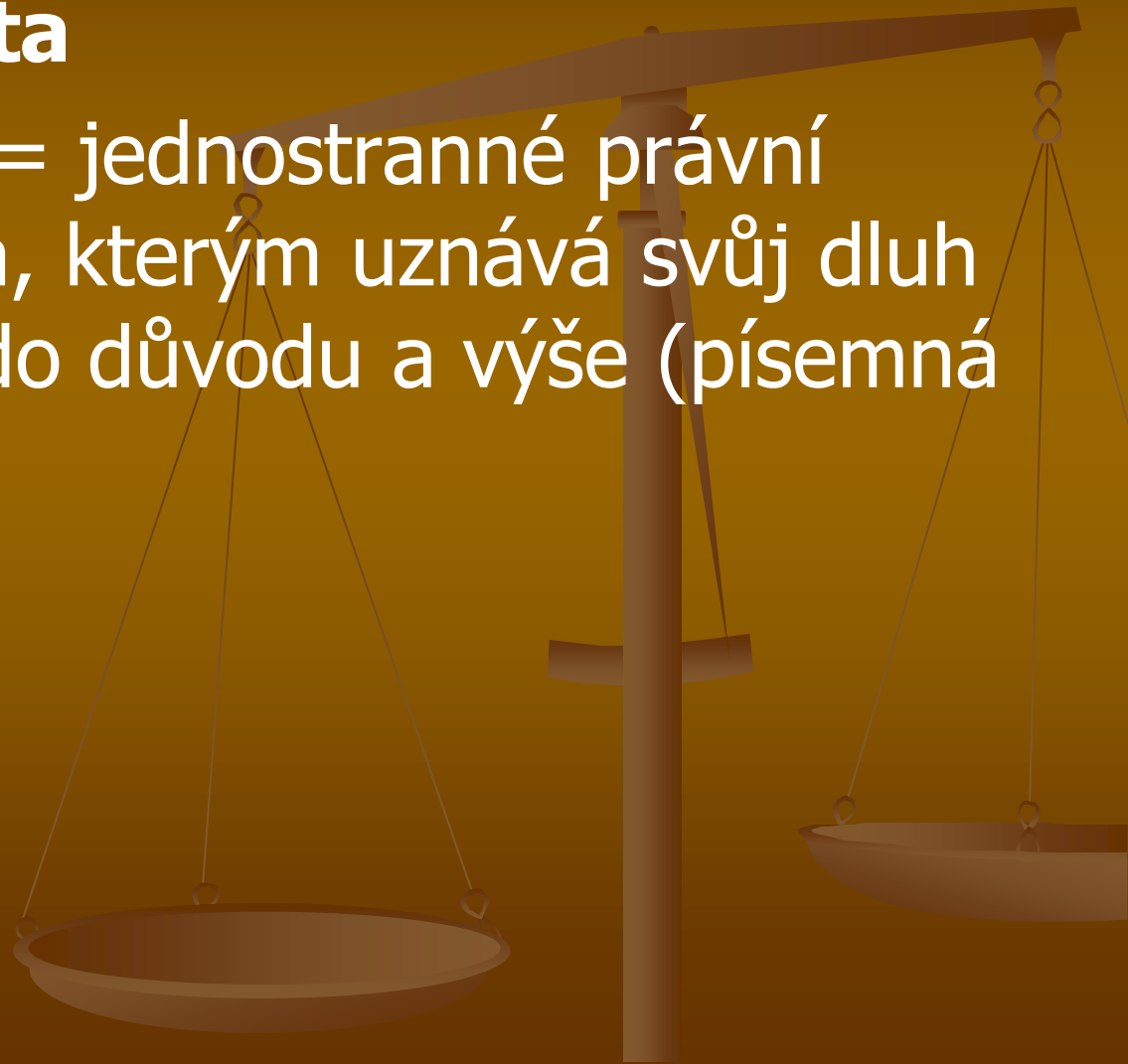
Finanční záruka

- Finanční záruka vzniká prohlášením výstavce v záruční listině, že uspokojí věřitele podle záruční listiny do výše určité peněžní částky, nesplní-li dlužník věřiteli určitý dluh, anebo splní-li se jiné podmínky určené v záruční listině.
- Hlavní: bankovní záruka

Utvrzení dluhu

- **Smluvní pokuta**
- **Uznání dluhu** = jednostranné právní jednání dlužníka, kterým uznává svůj dluh vůči věřiteli co do důvodu a výše (písemná forma)

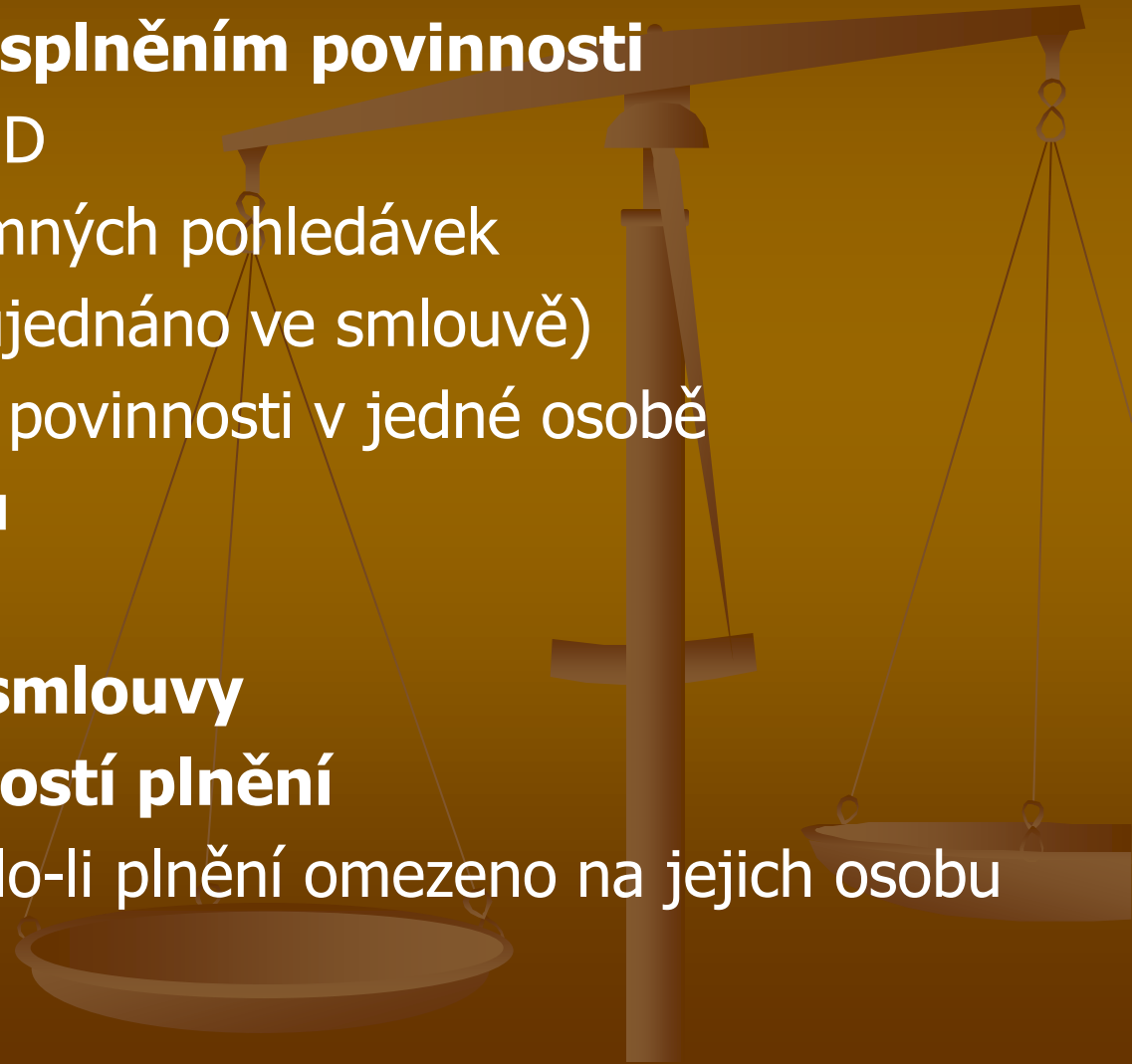

Smluvní pokuta

- Je-li ujednána smluvní pokuta, **nemá věřitel právo na náhradu škody** vzniklé z porušení povinnosti, ke kterému se smluvní pokuta vztahuje
- Povinnost zaplatit smluvní pokutu vzniká i tehdy, kdy druhé straně porušením povinnosti **nevznikla škoda**
- Moderace soudem: nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta

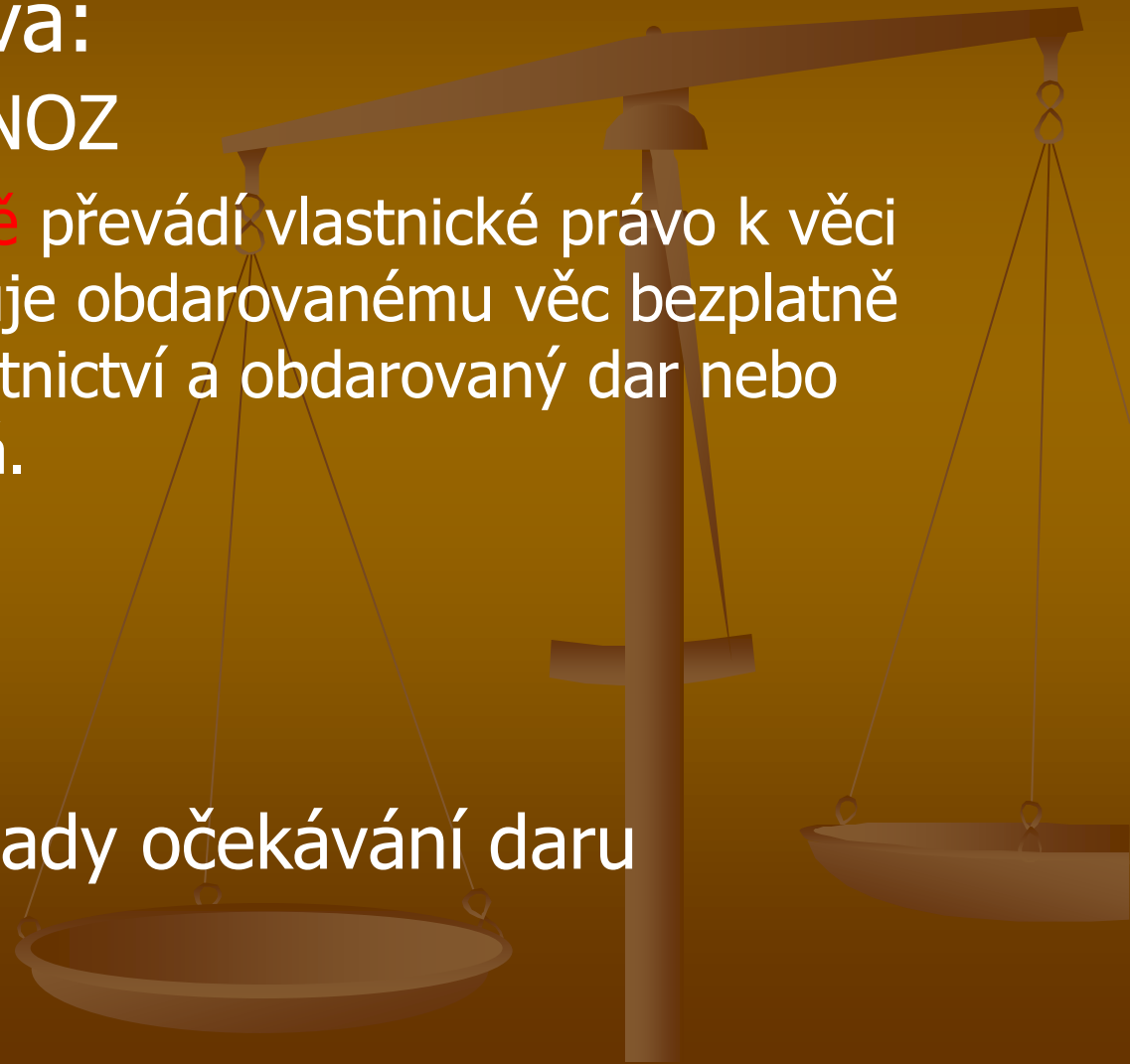
Zánik závazku ze smlouvy

- Závazek ze smlouvy zaniká:
 - Řádným a včasným **splněním povinnosti**
 - **Dohodou** mezi V a D
 - **Započtením** vzájemných pohledávek
 - **Odstupným** (je-li ujednáno ve smlouvě)
 - **Splynutím** práva a povinnosti v jedné osobě
 - **Prominutím dluhu**
 - **Výpovědí**
 - **Odstoupením od smlouvy**
 - Následnou **nemožností plnění**
 - **Smrtí** D nebo V, bylo-li plnění omezeno na jejich osobu
 - **Uplynutím doby**

Darování

- Darovací smlouva:
 - 2055 a násl. NOZ
 - dárce **bezplatně** převádí vlastnické právo k věci nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví a obdarovaný dar nebo nabídku přijímá.
 - Odvolání
 - Pro nouzi
 - Pro nevděk
 - **Slib daru** – náklady očekávání daru

Kupní smlouva

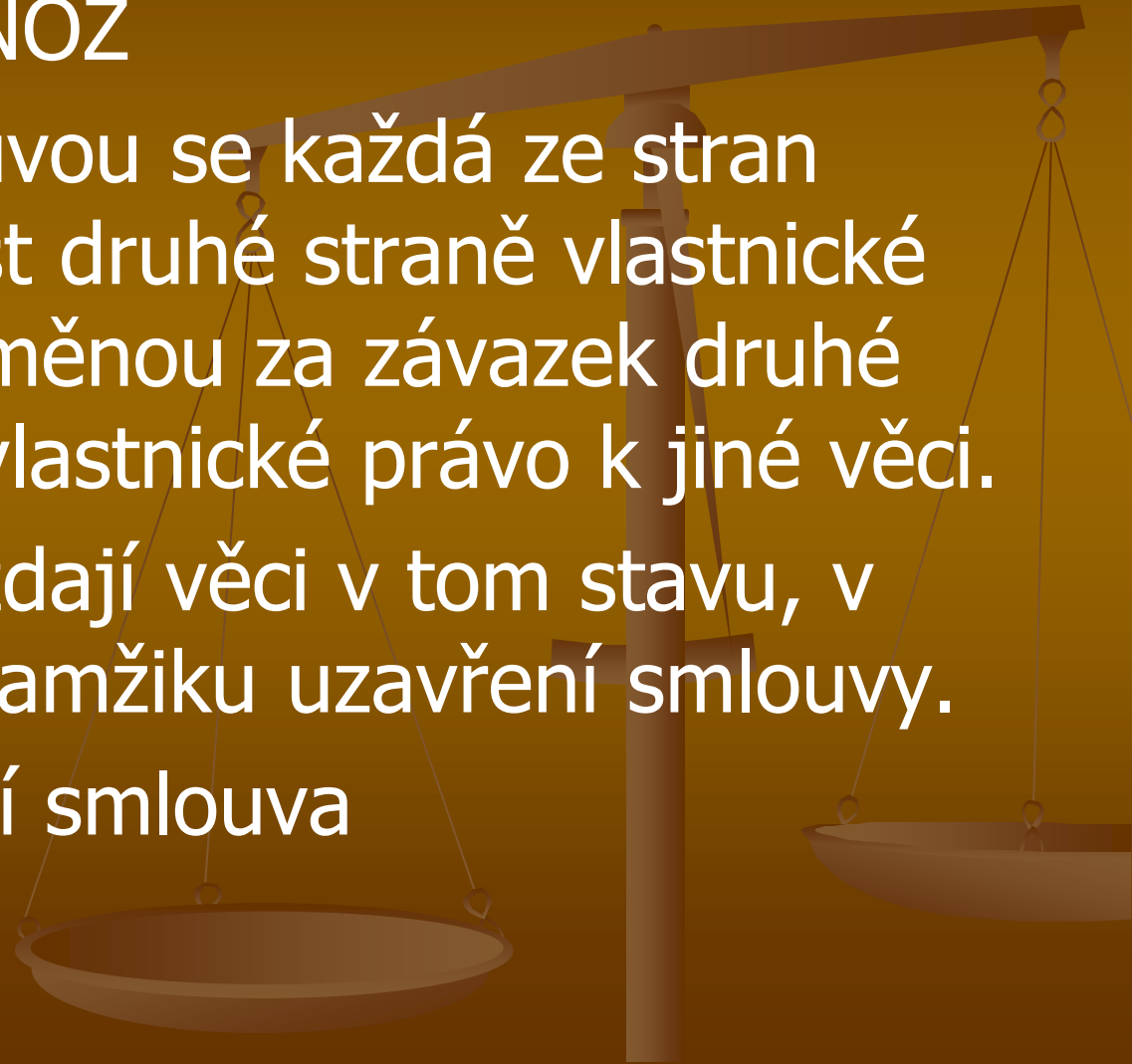
- 2079 a násl. NOZ
- Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.
- Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě
 - a) Věc má vlastnosti, které si strany ujednaly, a chybí-li ujednání, takové vlastnosti, které prodávající nebo výrobce popsal nebo které kupující očekával s ohledem na povahu zboží a na základě reklamy jimi prováděné,
 - b) věc se hodí k účelu, který pro její použití prodávající uvádí nebo ke kterému se věc tohoto druhu obvykle používá,
 - c) věc odpovídá jakostí nebo provedením smluvenému vzorku nebo předloze, byla-li jakost nebo provedení určeno podle smluveného vzorku nebo předlohy,
 - d) je věc v odpovídajícím množství, míře nebo hmotnosti a
 - e) věc vyhovuje požadavkům právních předpisů.
 - Záruční doba spotřební zboží **24 měsíců**
 - Povinnost vydat záruční list.

Smlouva o dílo

- § 2586 a násl NOZ
- Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.
- Stanovení ceny:
 - Cena díla je ujednána dostatečně určitě, je-li dohodnut alespoň způsob jejího určení, anebo je-li určena alespoň odhadem. Mají-li strany vůli uzavřít smlouvu bez určení ceny díla, platí za ujednanou cena placená za totéž nebo srovnatelné dílo v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek.
 - Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu, nemůže zhotovitel požadovat zvýšení ceny za dílo, ani mají-li rozsah nebo nákladnost práce za následek překročení rozpočtu.
- Vlastnictví věci:
 - Souvisí se zodpovědností za škodu na věci

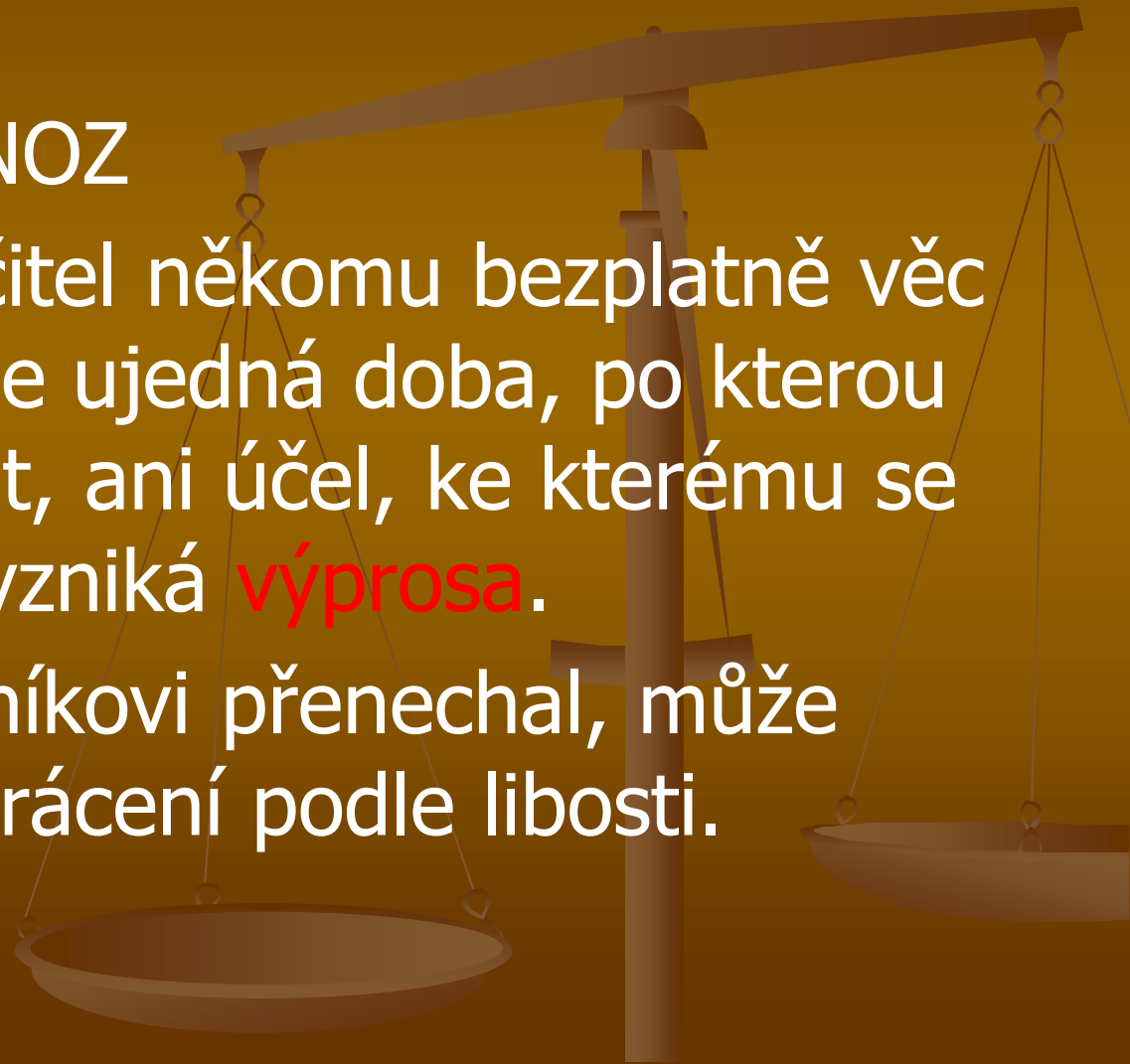
Směna

- § 2184 a násl. NOZ
- Směnnou smlouvou se každá ze stran zavazuje převést druhé straně vlastnické právo k věci výměnou za závazek druhé strany převést vlastnické právo k jiné věci.
- Strany si odevzdají věci v tom stavu, v jakém byly v okamžiku uzavření smlouvy.
- Přiměřeně kupní smlouva

Přenechání věci k užití jinému

- **Výprosa**
- § 2189 a násl. NOZ
- Přenechá-li půjčitel někomu bezplatně věc k užívání, aniž se ujedná doba, po kterou se má věc užívat, ani účel, ke kterému se má věc užívat, vzniká **výprosa**.
- Kdo věc výprosníkovi přenechal, může požadovat její vrácení podle libosti.

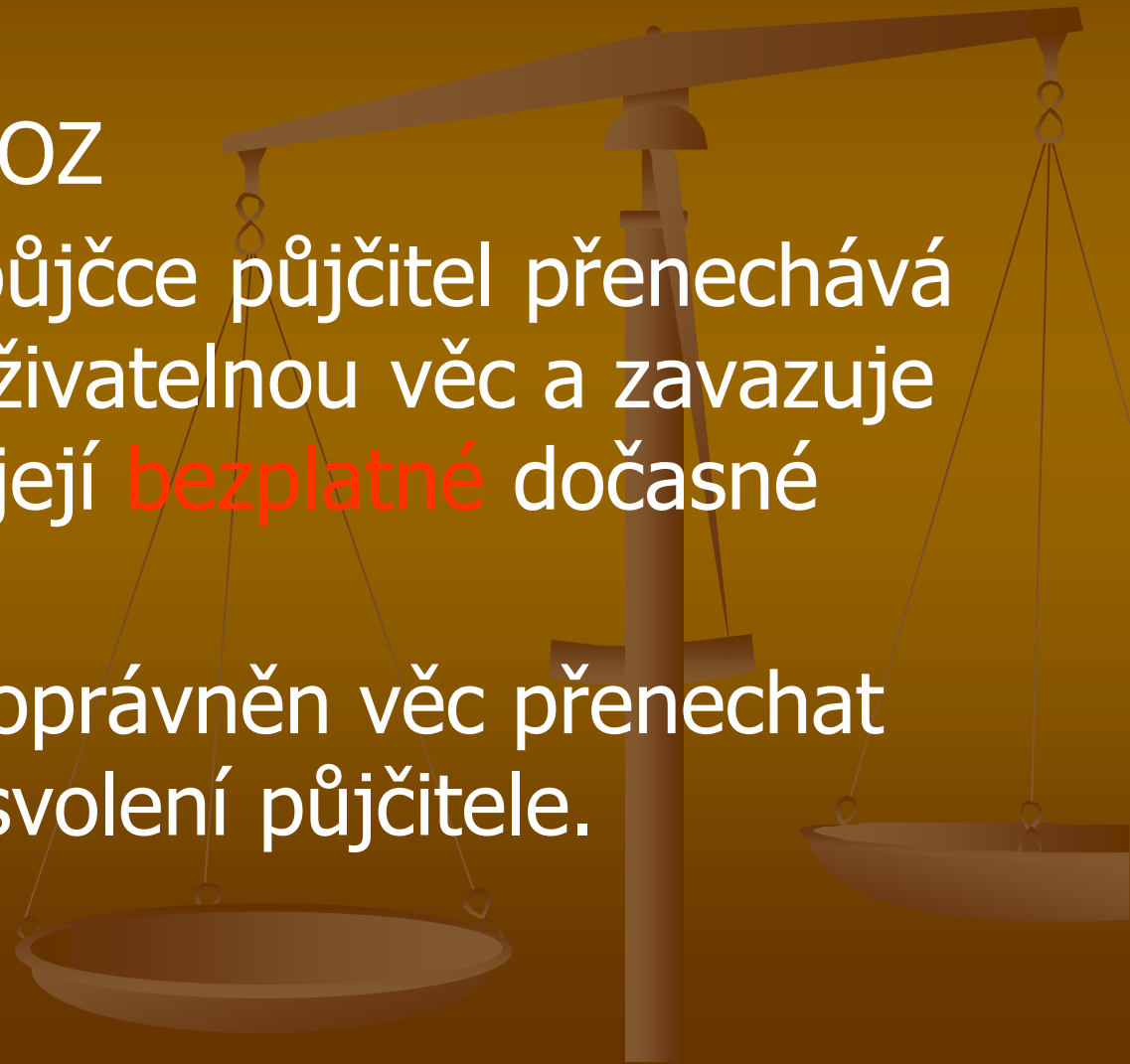
Přenechání věci k užití jinému

■ **Výpůjčka**

■ § 2193 a násl NOZ

■ Smlouvou o výpůjčce půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její **bezplatné** dočasné užívání.

■ Vypůjčitel není oprávněn věc přenechat jiné osobě bez svolení půjčitele.

Nájem

■ § 2201 a násl. NOZ

- Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci věc k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.

■ Povinnost pronajímatele:

- přenechat věc nájemci tak, aby ji mohl užívat k ujednanému nebo obvyklému účelu
- udržovat věc v takovém stavu, aby mohla sloužit tomu užívání, pro které byla pronajata,
- zajistit nájemci nerušené užívání věci po dobu nájmu

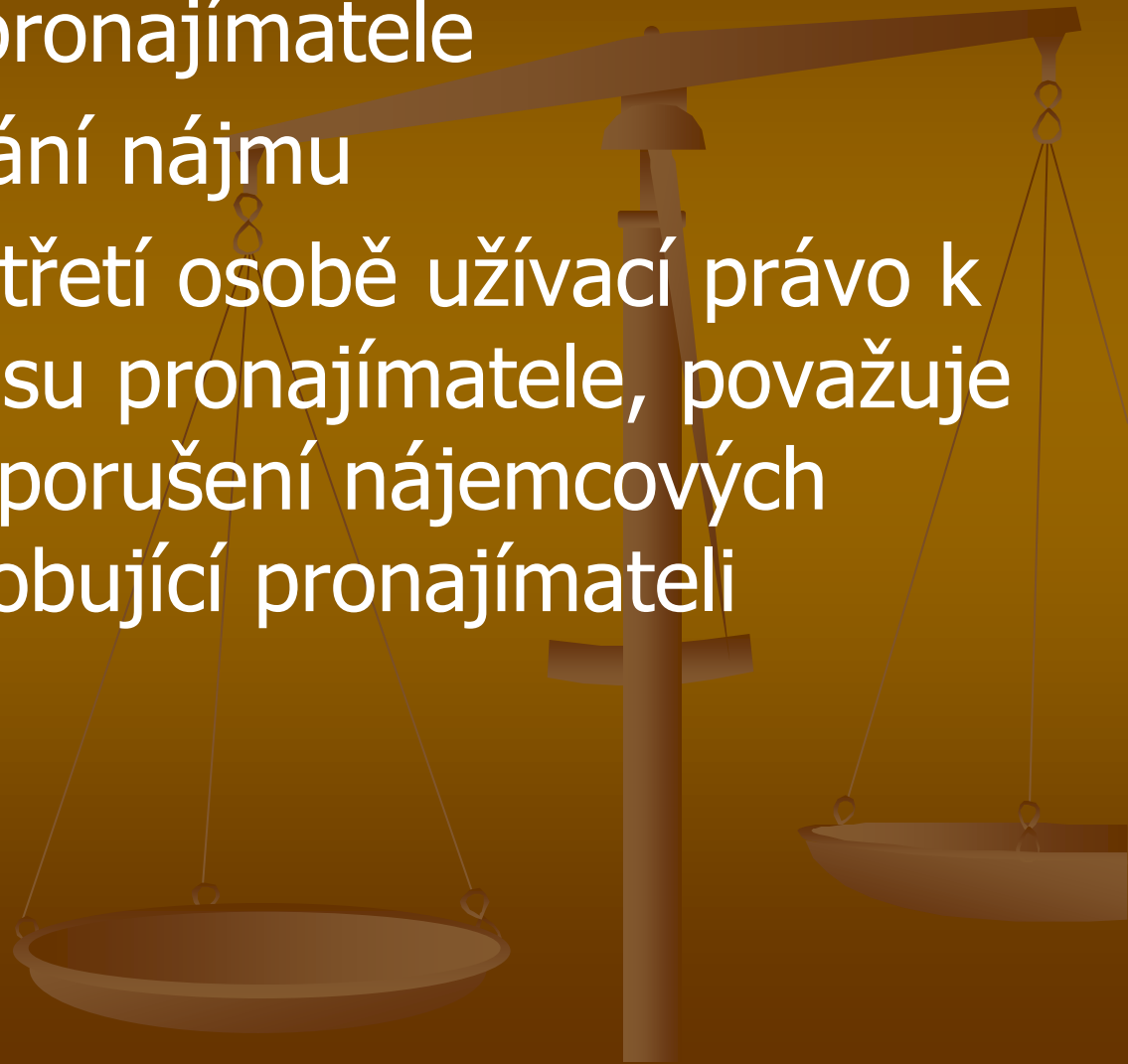
■ Běžná údržba nájemcem

■ Vada

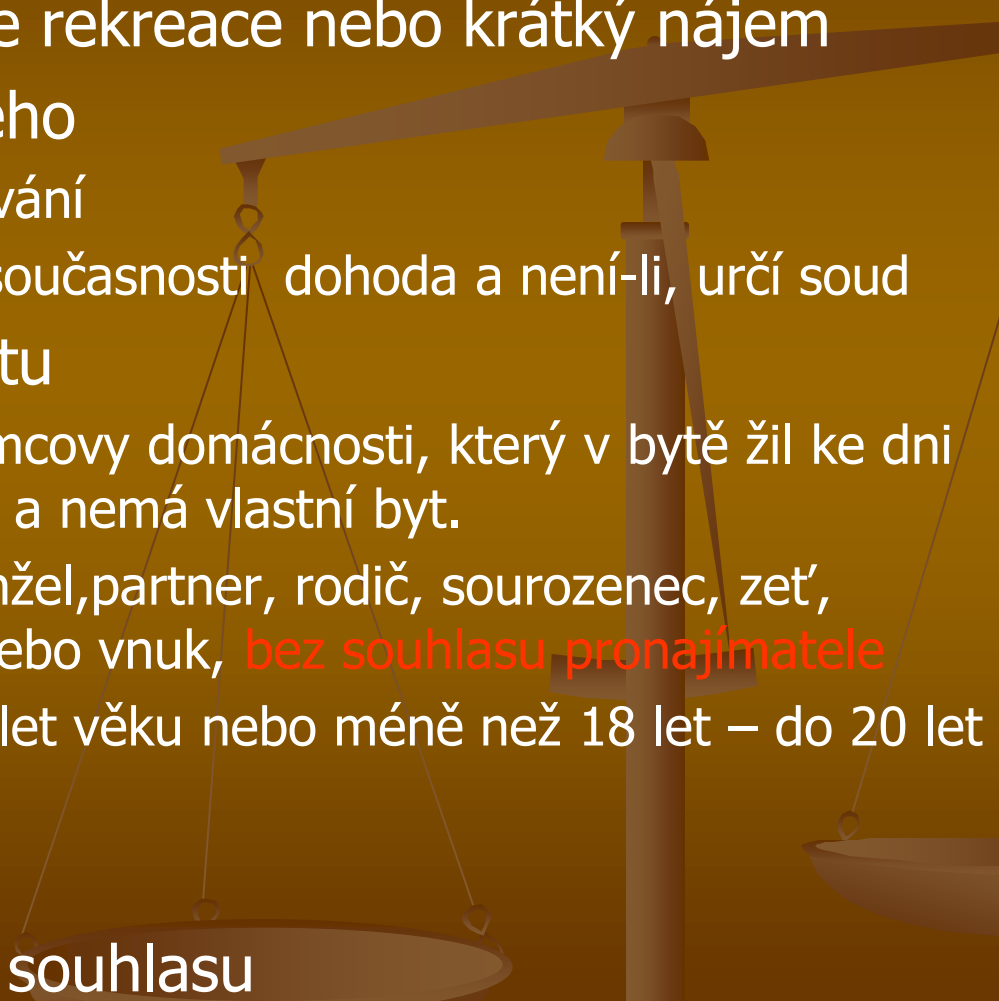
- Nájemce může požadovat přiměřenou slevu
- Provedení opravy nájemcem, když pronajímatel neodstraní (náhrada přiměřených nákladů)
- Zásadní vady ztěžující nebo znemožňující užívání
- - prominutí nájemného (možnost zápočtu do výše 1měs. Nájmu)
- nebo výpověď nájemného bez výpovědní doby

Podnájem

- se souhlasem pronajímatele
- jen na dobu trvání nájmu
- zřídí-li nájemce třetí osobě užívací právo k věci bez souhlasu pronajímatele, považuje se to za hrubé porušení nájemcových povinností způsobující pronajímateli vážnější újmu.

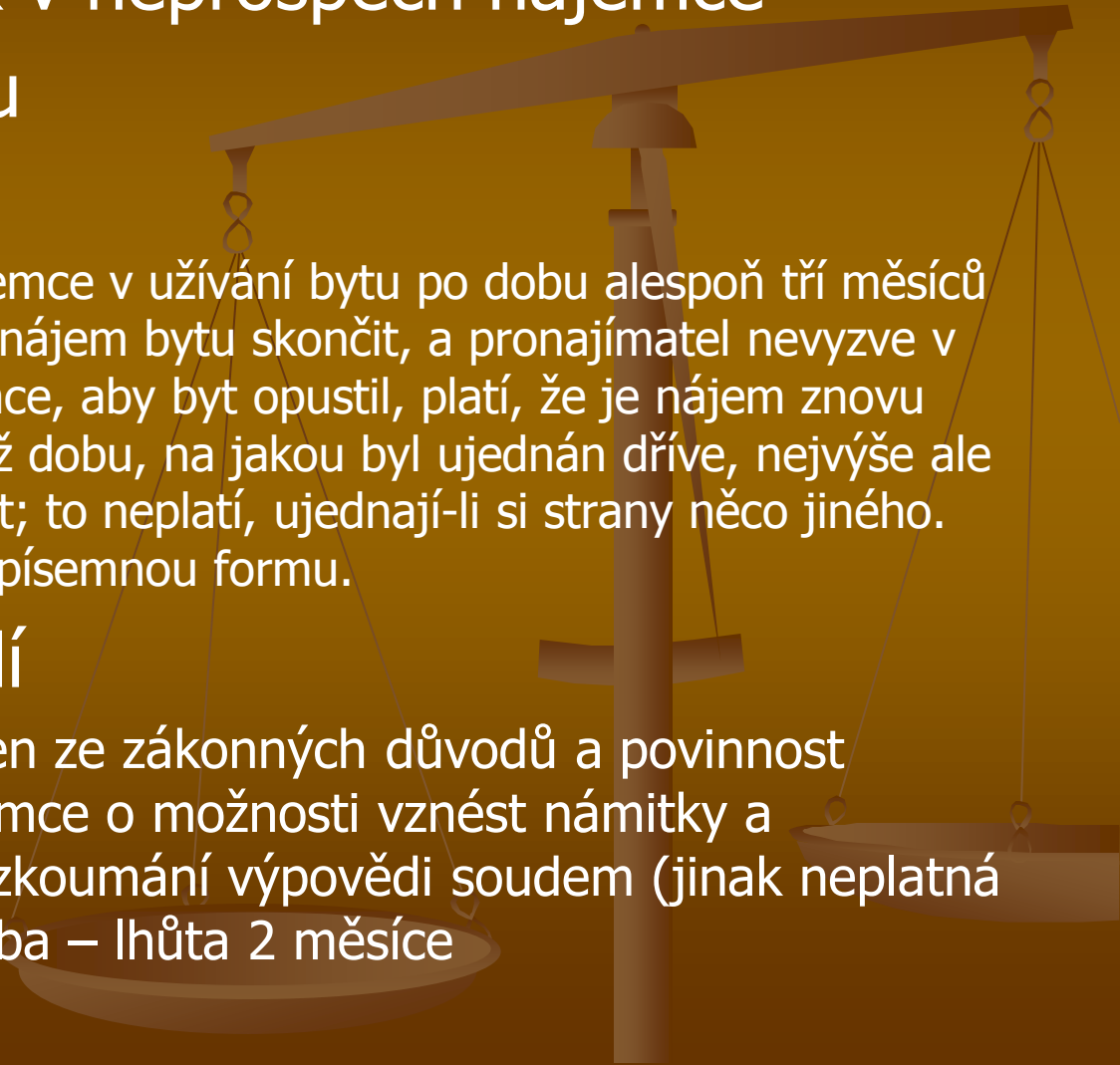

Nájem bytu

- Písemná forma
 - Bytové potřeby, ne rekreace nebo krátký nájem
 - Regulace nájemného
 - Sjednat zvyšování
 - Pokud ne - v současnosti dohoda a není-li, určí soud
 - Přechod nájmu bytu
 - na člena nájemcovy domácnosti, který v bytě žil ke dni smrti nájemce a nemá vlastní byt.
 - nájemcův manžel, partner, rodič, sourozenec, zeť, snacha, dítě nebo vnuk, **bez souhlasu pronajímatele**
 - 2 roky (ne 70 let věku nebo méně než 18 let – do 20 let věku)
 - Podnájemní smlouva
 - Část bytu i bez souhlasu
-

Skončení nájmu bytu

- Nelze upravit jinak v neprospěch nájemce
- Písemnou dohodou
- Uplynutím doby
 - Pokračuje-li nájemce v užívání bytu po dobu alespoň tří měsíců po dni, kdy měl nájem bytu skončit, a pronajímatel nevyzve v této době nájemce, aby byt opustil, platí, že je nájem znovu ujednán na tutéž dobu, na jakou byl ujednán dříve, nejvýše ale na dobu dvou let; to neplatí, ujednají-li si strany něco jiného. Výzva vyžaduje písemnou formu.
- Písemnou výpovědí
 - Pronajímatel jen ze zákonných důvodů a povinnost upozornit nájemce o možnosti vznést námitky a navrhnout přezkoumání výpovědi soudem (jinak neplatná výpověď) Žaloba – lhůta 2 měsíce

Zákonné důvody výpovědi

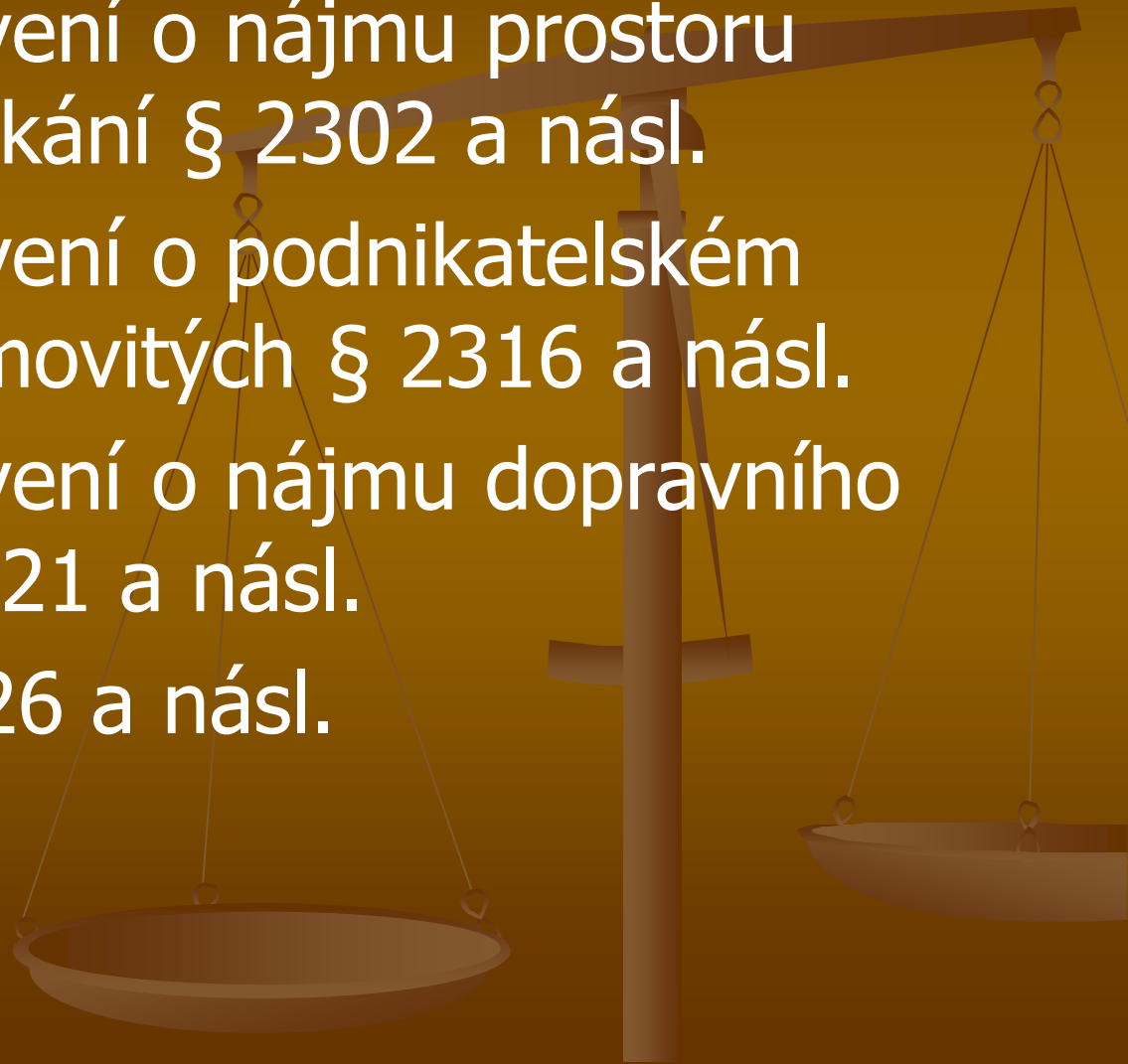
- 3měsíční výpovědní doba
- **Doba určitá i neurčitá**
- poruší-li nájemce hrubě svou povinnost vyplývající z nájmu,
- je-li nájemce odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný na pronajímateli nebo členu jeho domácnosti nebo na osobě, která bydlí v domě, kde je nájemcův byt, nebo proti cizímu majetku, který se v tomto domě nachází,
- má-li být byt vyklizen, protože je z důvodu veřejného zájmu potřebné s bytem nebo domem, ve kterém se byt nachází, naložit tak, že byt nebude možné vůbec užívat, nebo
- je-li tu jiný obdobně závažný důvod pro vypovězení nájmu
- **Doba neurčitá**
- má –li být byt užíván pronajímatelem, nebo jeho manželem, který hodlá opustit rodinnou domácnost a byl podán návrh na rozvod manželství, nebo manželství bylo již rozvedeno,
- potřebuje pronajímatel byt pro svého příbuzného nebo pro příbuzného svého manžela v přímé linii nebo ve vedlejší linii v druhém stupni.
 - *Zde je povinen pronajímatel nájemci byt znovu pronajmout nebo mu nahradit škodu, nevyužil-li byt do jednoho měsíce od jeho vyklizení nájemcem k účelu uvedenému jako výpovědní důvod. Tato lhůta neběží po dobu potřebnou k úpravě bytu, bylo-li s úpravou započato nejdéle do dvou týdnů po vyklizení bytu a je-li v ní řádně pokračováno.*

Porušení povinností zvlášť závažným způsobem

- Poruší-li nájemce svou povinnost zvlášť závažným způsobem, má pronajímatel právo vypovědět nájem **bez výpovědní doby** a požadovat, aby mu nájemce bez zbytečného odkladu byl odevzdal, nejpozději však do jednoho měsíce od skončení nájmu.
- V případě, kdy zejména:
 - nájemce nezaplatil nájemné a náklady na služby za dobu alespoň tří měsíců,
 - poškozuj--li byt nebo dům závažným nebo nenapravitelným způsobem,
 - způsobuje-li jinak závažné škody nebo obtíže pronajímateli nebo osobám, které v domě bydlí
 - užívá-li neoprávněně byt jiným způsobem nebo k jinému účelu, než bylo ujednáno
- Výzva k nápravě s poskytnutím přiměřené lhůty

Zvláštní ustanovení

- Zvláštní ustanovení o nájmu prostoru sloužícího podnikání § 2302 a násl.
- Zvláštní ustanovení o podnikatelském pronájmu věcí movitých § 2316 a násl.
- Zvláštní ustanovení o nájmu dopravního prostředku § 2321 a násl.
- Ubytování § 2326 a násl.

Pacht

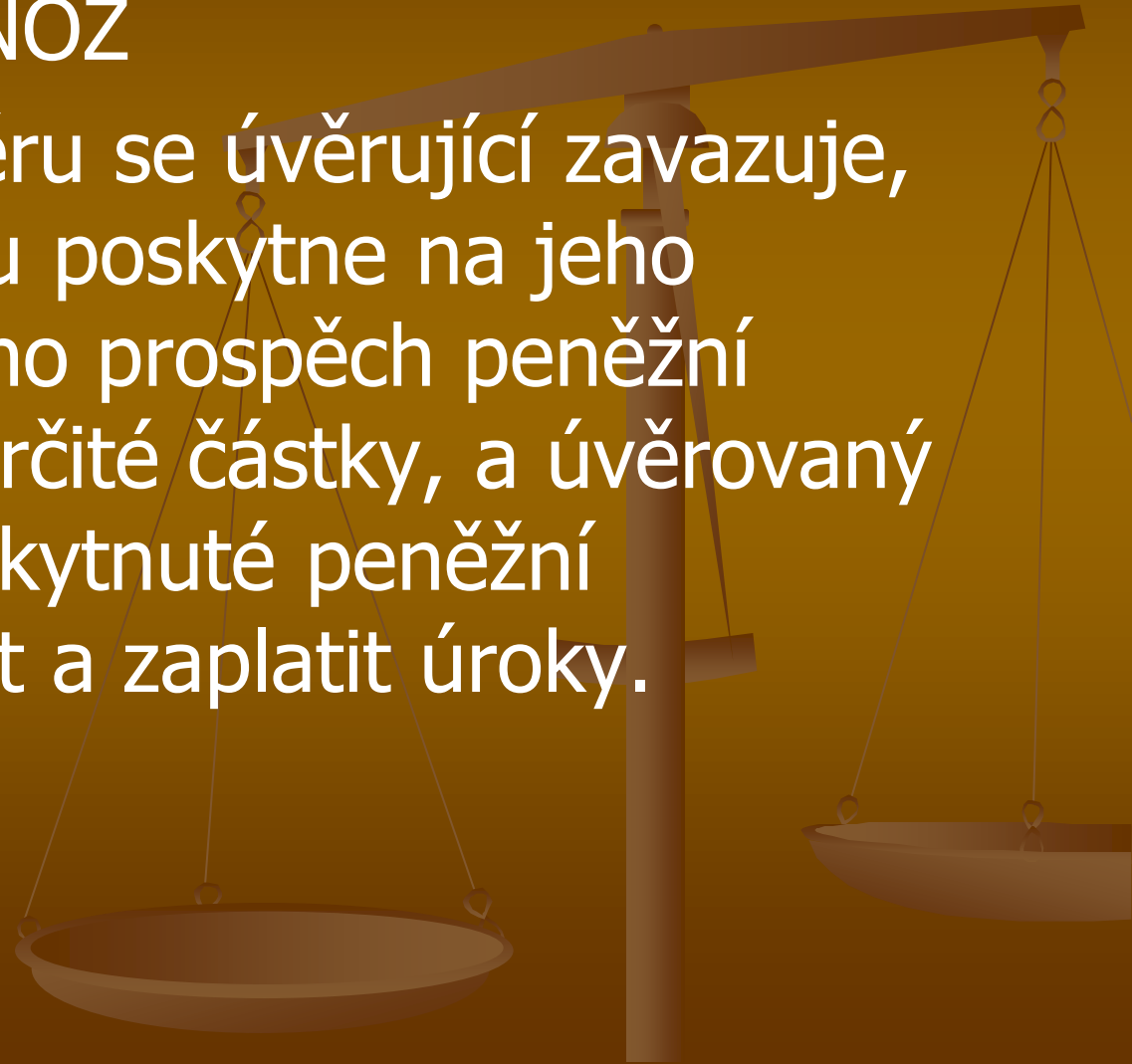
- § 2332 a násl NOZ
- Propachtovatel se zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému **užívání a požívání** a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci.
- Jednou smlouvou i více věcí, z nichž některé slouží k užívání a jiné k požívání, posoudí se smlouva podle povahy hlavní věci.

Zápůjčka

- § 2390 a násl NOZ
- Přenechá-li zapůjčitel vydlužiteli **zastupitelnou** věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu
 - Při peněžité zápůjčce lze ujednat **úroky**. Totéž platí o zápůjčce poskytnuté v cenných papírech.
 - Při nepeněžité zápůjčce lze ujednat místo úroků plnění přiměřeného většího množství nebo věci lepší jakosti, ale téhož druhu.

Úvěr

- § 2395 a násl. NOZ
- Smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.

Péče o zdraví

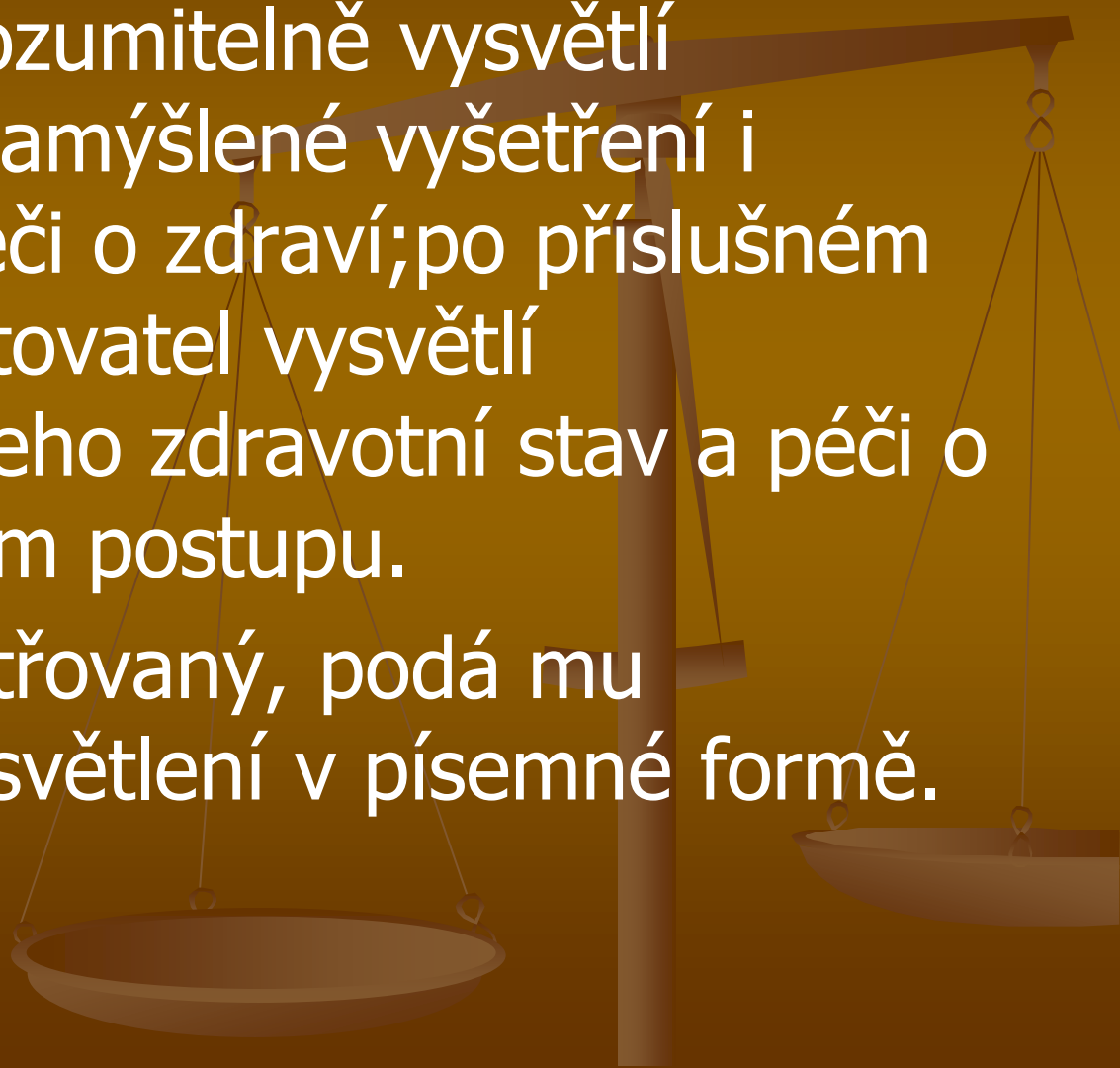
- § 2636 a násl. OZ
- Smlouvou o péči o zdraví se poskytovatel vůči příkazci zavazuje pečovat v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti o zdraví ošetřovaného, ať již je jím příkazce nebo třetí osoba.
 - Příkazce zaplatí poskytovateli odměnu, je-li-to ujednáno; to neplatí, stanoví-li jiný právní předpis, že se péče o zdraví hradí výlučně z jiných zdrojů.

Péče o zdraví

- zahrnuje úkon, prohlídku nebo radu a všechny další služby, které se týkají bezprostředně ošetřovaného a které jsou vedeny snahou zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav.
- Péče o zdraví však není činnost spočívající **jen v prodeji nebo jiném převodu léků.**
- Poučení
 - § 2638 NOZ a násl. úprava - informovaný souhlas
- Zdravotnická dokumentace:
 - § 2647 a násl. NOZ

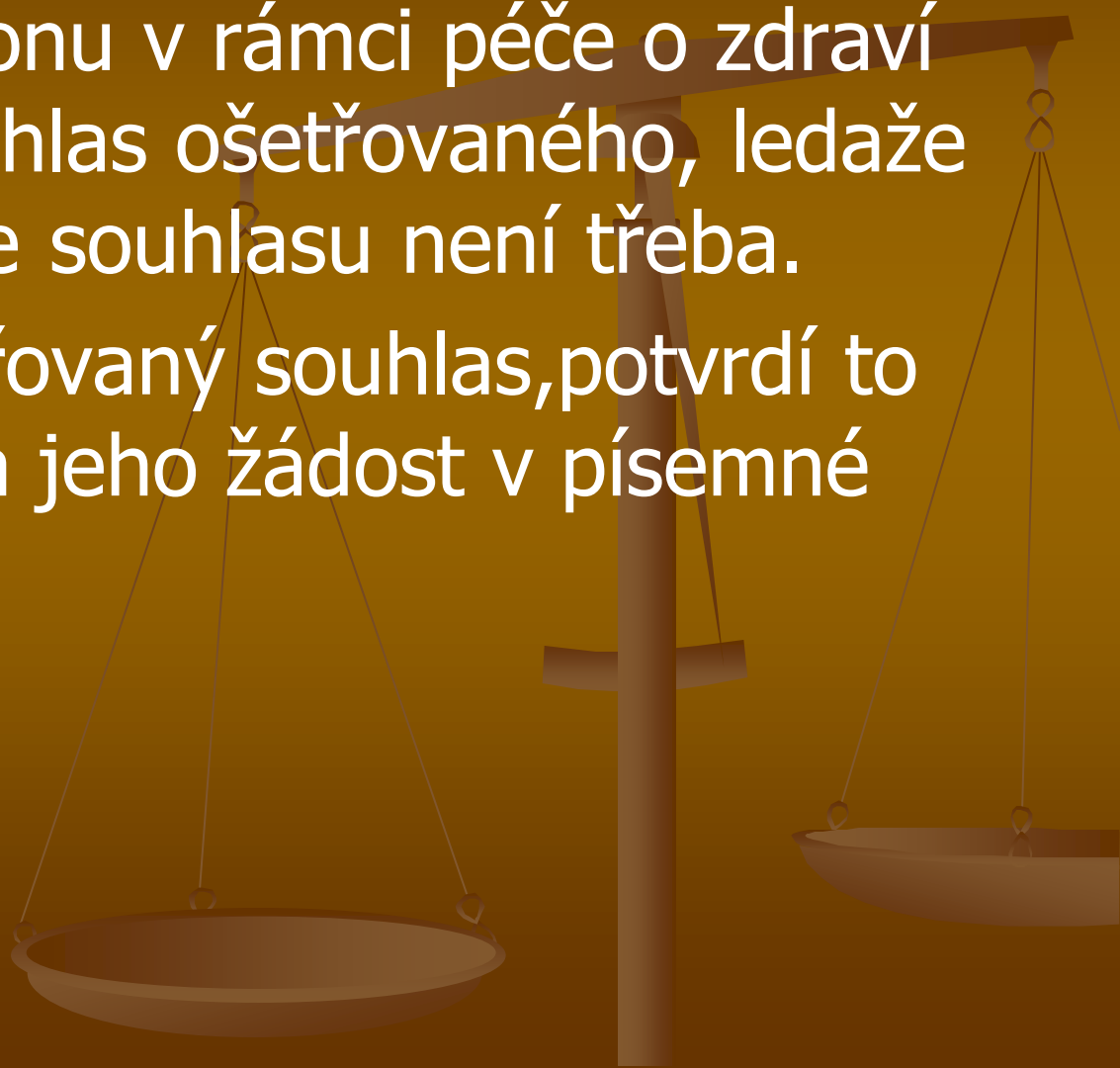
Poučení

- Poskytovatel srozumitelně vysvětlí ošetřovanému zamýšlené vyšetření i navrhovanou péči o zdraví; po příslušném vyšetření poskytovatel vysvětlí ošetřovanému jeho zdravotní stav a péči o zdraví i při dalším postupu.
- Žádá-li o to ošetřovaný, podá mu poskytovatel vysvětlení v písemné formě.

Informovaný souhlas

- Ke každému úkonu v rámci péče o zdraví se vyžaduje souhlas ošetřovaného, ledaže zákon stanoví, že souhlasu není třeba.
- Odmítne-li ošetřovaný souhlas, potvrdí to poskytovateli na jeho žádost v písemné formě.

Zdravotní dokumentace

■ Záznamy o péči o zdraví

■ § 2647 a násl.

- Poskytovatel vede záznamy o péči o zdraví, z nichž musí být zřejmé údaje o zdravotním stavu ošetřovaného a o poskytovatelově činnosti, včetně podkladů osvědčujících správnost těchto údajů, v rozsahu nezbytném pro poskytování řádné péče o zdraví. Záznamy poskytovatel uchová tak dlouho, jak to vyžaduje potřeba odborné péče.
- K záznamům poskytovatel podle svého uvážení připojí i podklady a vyjádření, které mu popřípadě odevzdal ošetřovaný nebo příkazce.
- Do záznamů poskytovatel vždy poznamená, kdo do nich nahlížel.
- **Právo pacienta nahlížet**

Licence

- § 2358 a násl. NOZ
 - Licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.
- Smlouva vyžaduje písemnou formu,
 - poskytuje-li se licence výhradní, nebo má-li být licence zapsána do příslušného veřejného seznamu.

Další typy smluv

■ Úschova:

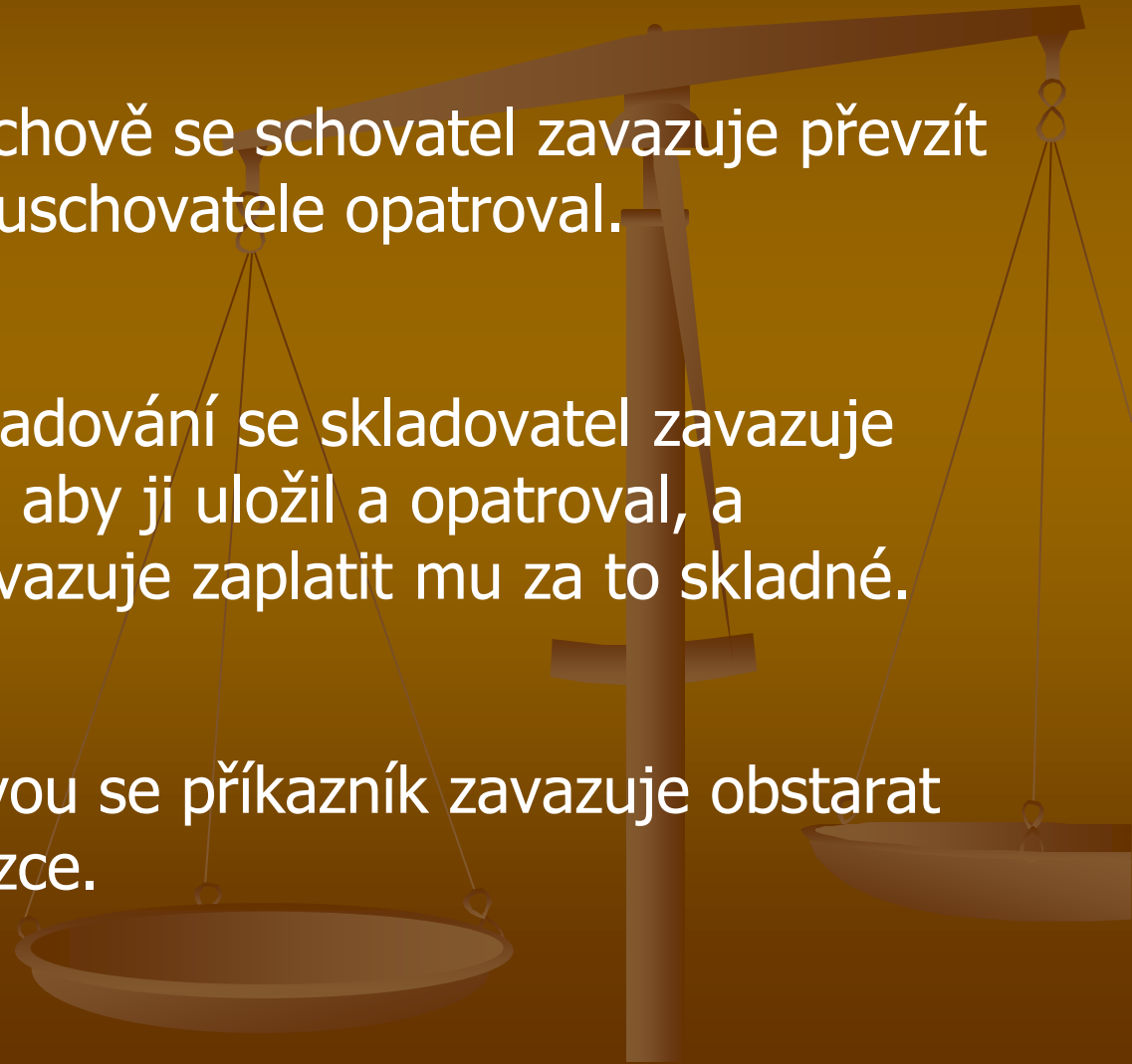
- Smlouvou o úschově se schovatel zavazuje převzít věc, aby ji pro uschovatele opatroval.

■ Skladování:

- Smlouvou o skladování se skladovatel zavazuje převzít věc tak, aby ji uložil a opatroval, a ukladatel se zavazuje zaplatit mu za to skladné.

■ Příkaz:

- Příkazní smlouvou se příkazník zavazuje obstarat záležitost příkazce.

Další typy smluv

■ Zprostředkování

- Smlouvou o zprostředkování se zprostředkovatel zavazuje, že zájemci zprostředkuje uzavření určité smlouvy s třetí osobou, a zájemce se zavazuje zaplatit zprostředkovateli provizi.

■ Komisionářství

- Komisionářskou smlouvou se komisionář zavazuje obstarat pro komitenta na jeho účet vlastním jménem určitou záležitost, a komitent se zavazuje zaplatit mu odměnu.

Další typy smluv

■ Zasilatelství

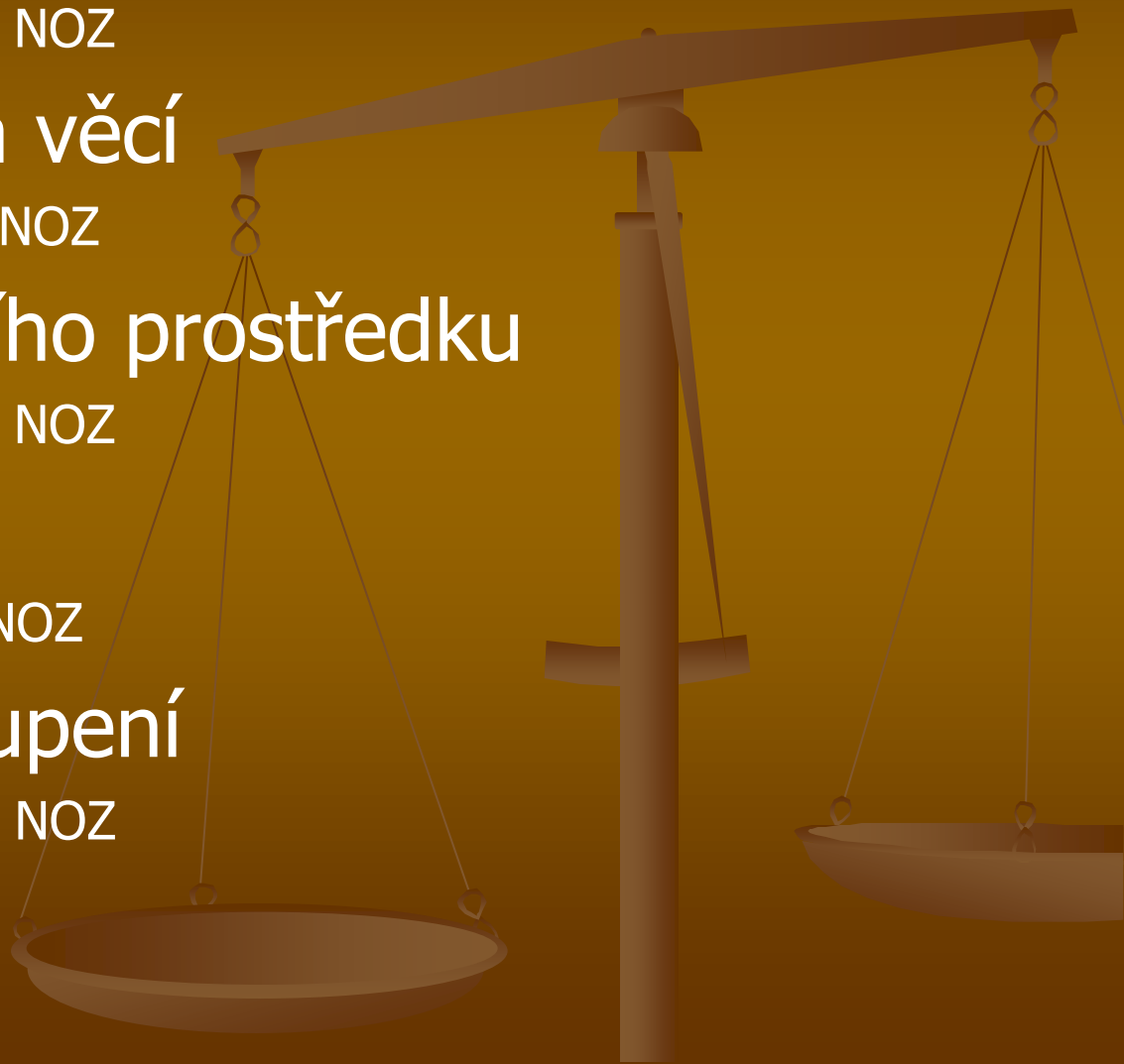
- Zásílatelskou smlouvou se zasílatel zavazuje příkazci obstarat mu vlastním jménem a na jeho účet přepravu zásilky z určitého místa do jiného určitého místa, případně i obstarat nebo provést úkony s přepravou související, a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli odměnu.

■ Obchodní zastoupení

- Smlouvou o obchodním zastoupení se obchodní zástupce jako nezávislý podnikatel zavazuje dlouhodobě vyvíjet pro zastoupeného činnost směřující k uzavírání určitého druhu obchodů zastoupeným nebo k ujednání obchodů jménem zastoupeného a na jeho účet a zastoupený se zavazuje platit obchodnímu zástupci provizi.

Další typy smluv

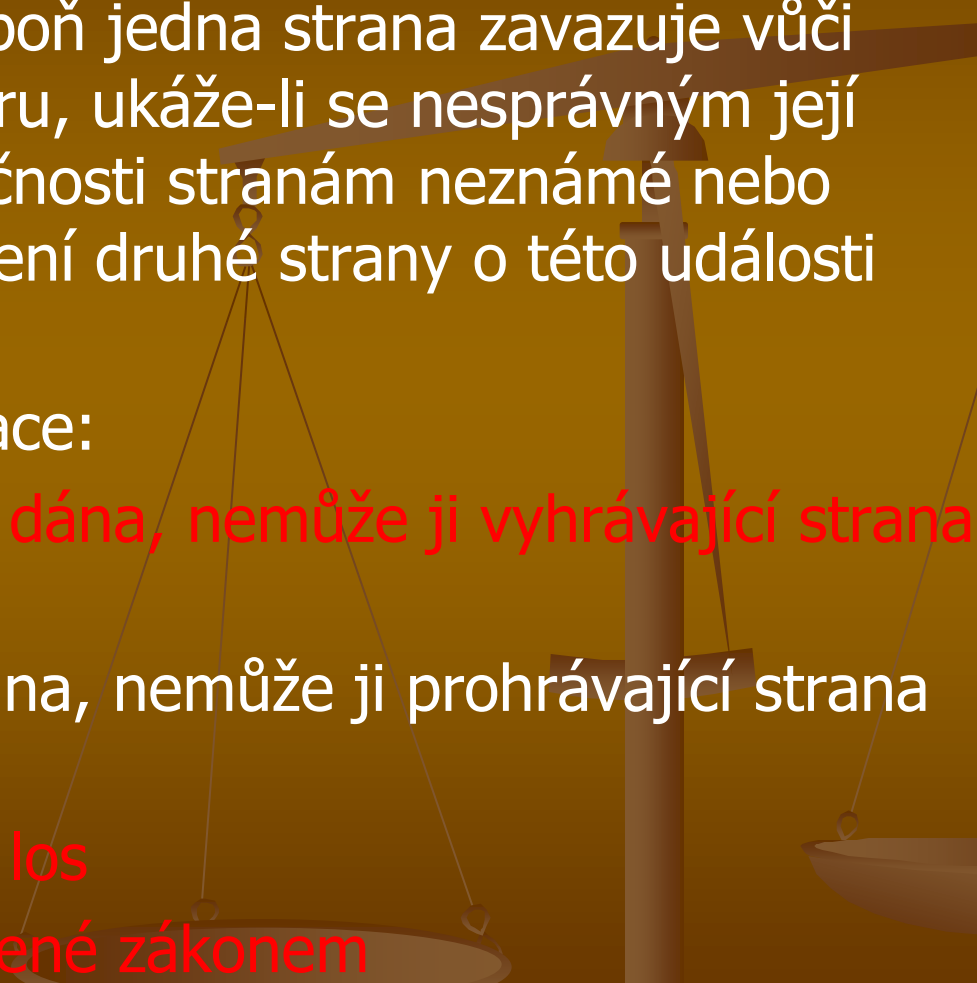
- Zájezd
 - § 2521 a násl. NOZ
- Převážení osob a věcí
 - § 2550 a násl. NOZ
- Provoz dopravního prostředku
 - § 2582 a násl. NOZ
- Zasilatelství
 - § 2471 a násl. NOZ
- Obchodní zastoupení
 - § 2483 a násl. NOZ

Další typy smluv

- § 2662 a násl. NOZ – účet, jednorázový vklad, akreditiv, inkaso
- § 2701 a násl. NOZ – důchod, výměnek
- § 2716 a násl. NOZ – společnost, tichá společnost
- § 2756 a násl. NOZ – pojistné smlouvy
 - Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li **nahodilá událost** krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné.

Sázka, hra a los

- Sázkou se alespoň jedna strana zavazuje vůči druhé plnit výhru, ukáže-li se nesprávným její tvrzení o skutečnosti stranám neznámé nebo ukáže-li se tvrzení druhé strany o této události správným.
 - Naturální obligace:
 - Nebyla-li výhra dána, nemůže ji vyhrávající strana vymáhat.
 - Byla-li výhra dána, nemůže ji prohrávající strana vymáhat zpět.
 - Obdobně hra a los
 - Výjimky stanovené zákonem
-

Odpovědnost deliktní

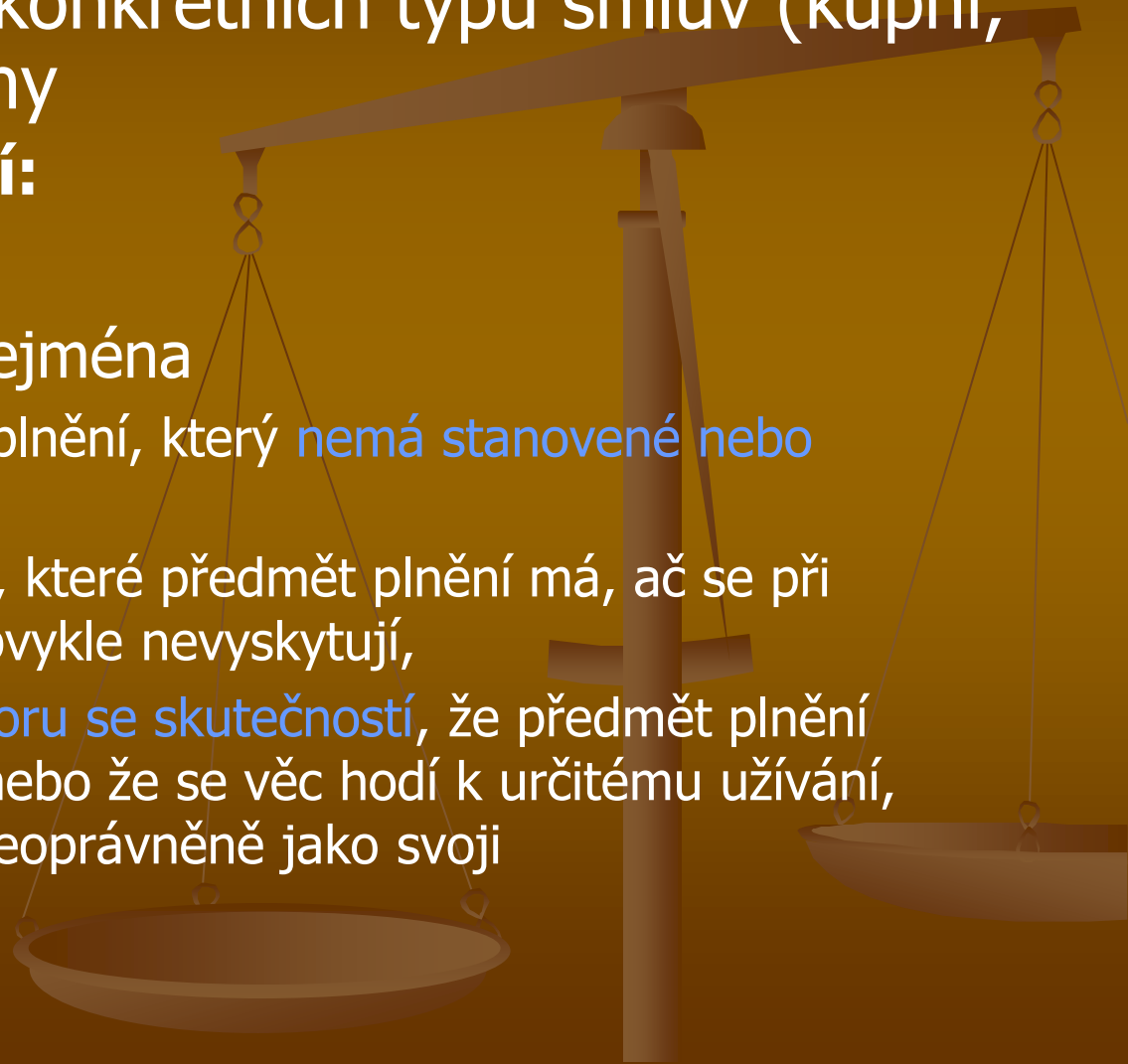
Odpovědnost deliktní

- Odpovědnost za vady
- Odpovědnost za prodlení
- Odpovědnost za škodu

Odpovědnost za vady

- Týká se **úplatných smluv**
- Zvláštní úpravy u konkrétních typů smluv (kupní, o dílo), další zákony
- **Obecné ustanovení:**
- § 1916 a násl. NOZ
- Dlužník plní vadně, zejména
 - poskytne-li předmět plnění, který nemá stanovené nebo ujednané vlastnosti,
 - neupozorní-li na vady, které předmět plnění má, ač se při takovém předmětu obvykle nevyskytují,
 - ujistí-li věřitele v rozporu se skutečností, že předmět plnění nemá žádné vady, anebo že se věc hodí k určitému užívání, nebo zcizí-li cizí věc neoprávněně jako svoji

Typy vad

- **Viditelné**
 - Nápadné nebo zjistitelné z veřejného seznamu (k tíži nabyvatele)
- **Skryté**
- **Právní vady a vady faktické**
 - Právní – právo 3. osoby, ledaže nabyvatel věděl nebo vědět musel
- Podmínkou uplatnění vady u soudu je vytknutí vady vůči zciziteli bez zbytečného odkladu

Vady dle odstranitelnosti

■ **Odstranitelné vady:**

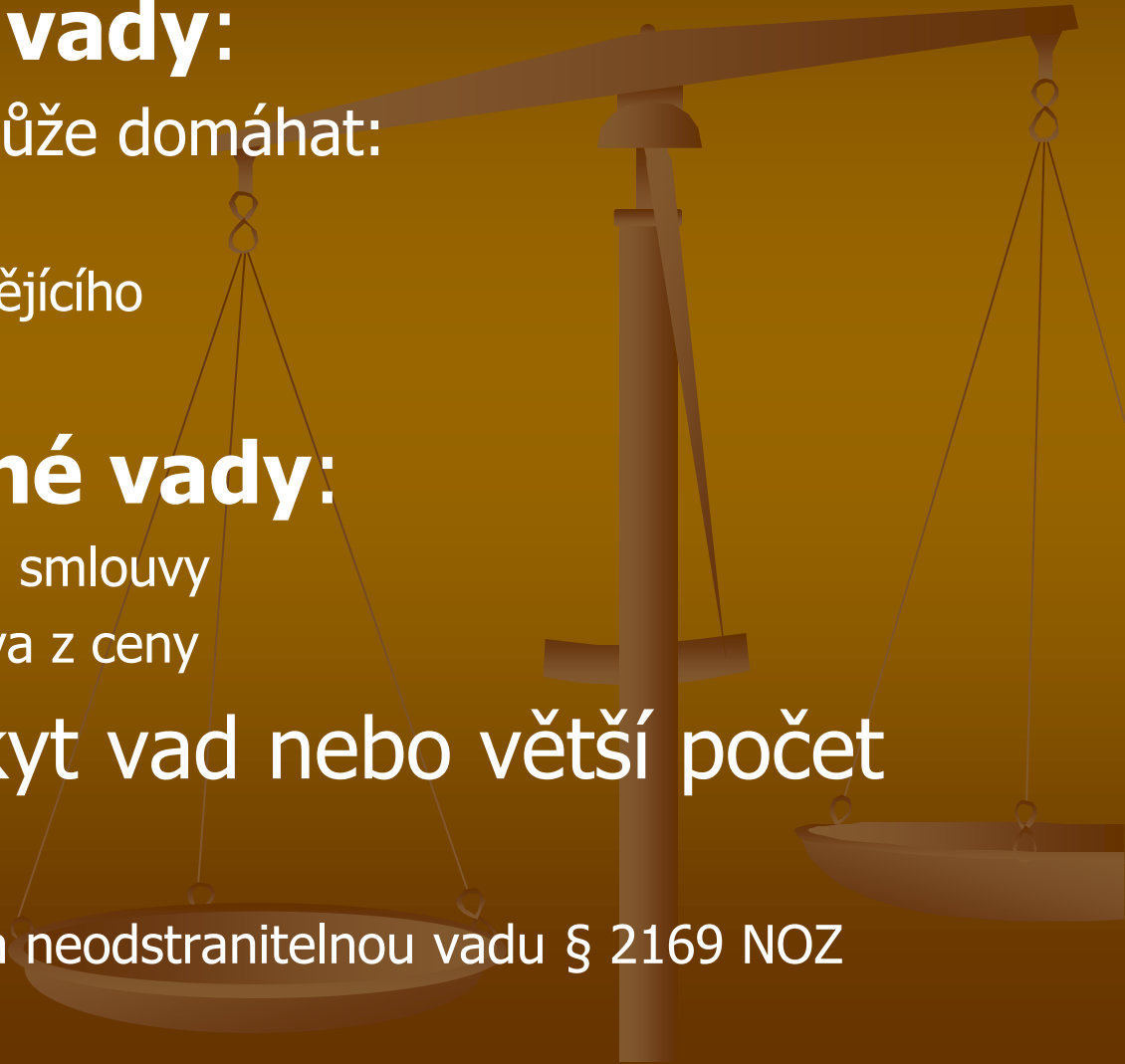
- Nabyvatel se může domáhat:
 - Oprava
 - Doplnění chybějícího
 - Sleva z ceny

■ **Neodstranitelné vady:**

- Odstoupení od smlouvy
- Přiměřená sleva z ceny

■ **Opakovaný výskyt vad nebo větší počet vad**

- Považováno za neodstranitelnou vadu § 2169 NOZ

Kupní smlouva – nároky z vad

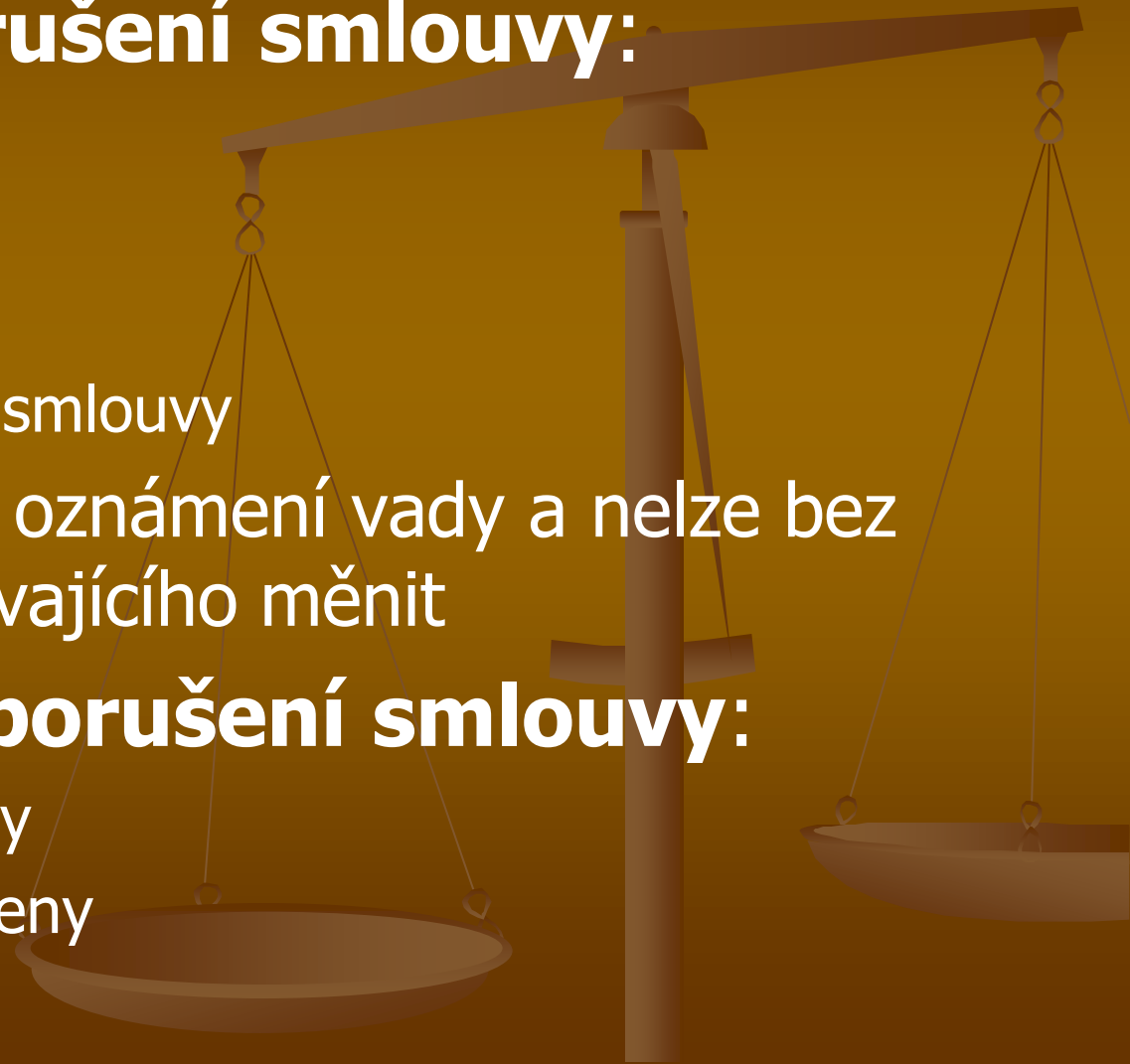
■ **Podstatné porušení smlouvy:**

- Výměna
- Oprava
- Sleva
- Odstoupení od smlouvy

- Volí kupující při oznámení vady a nelze bez souhlasu prodávajícího měnit

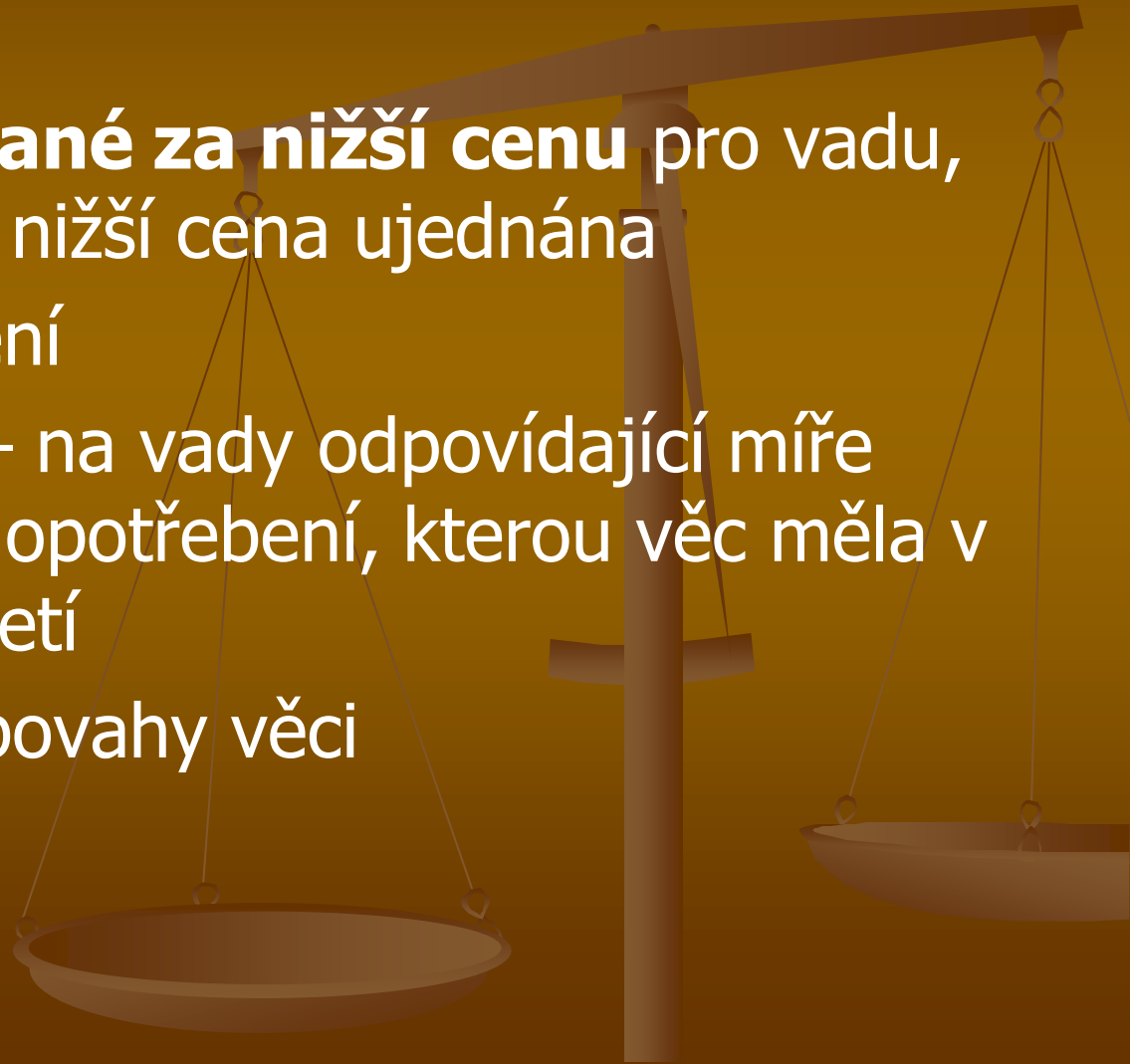
■ **Nepodstatné porušení smlouvy:**

- Odstranění vady
- Sleva z kupní ceny

Omezení odpovědnosti

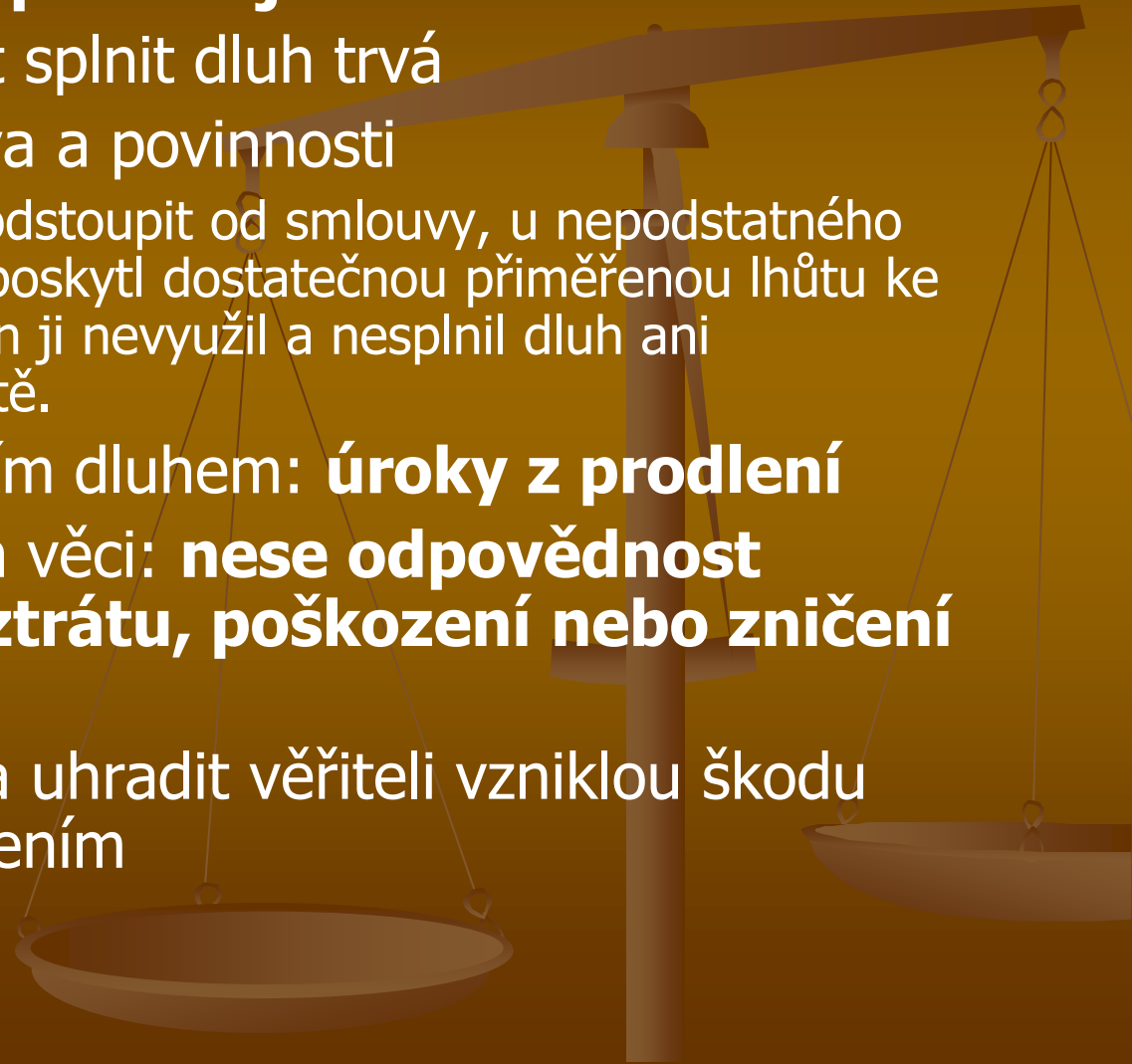
- § 2167 NOZ
 - **U věci prodávané za nižší cenu** pro vadu, pro kterou byla nižší cena ujednána
 - Běžné opotřebení
 - U použité věci – na vady odpovídající míře používání nebo opotřebení, kterou věc měla v okamžiku převzetí
 - Vyplývá-li to z povahy věci

Prodlení

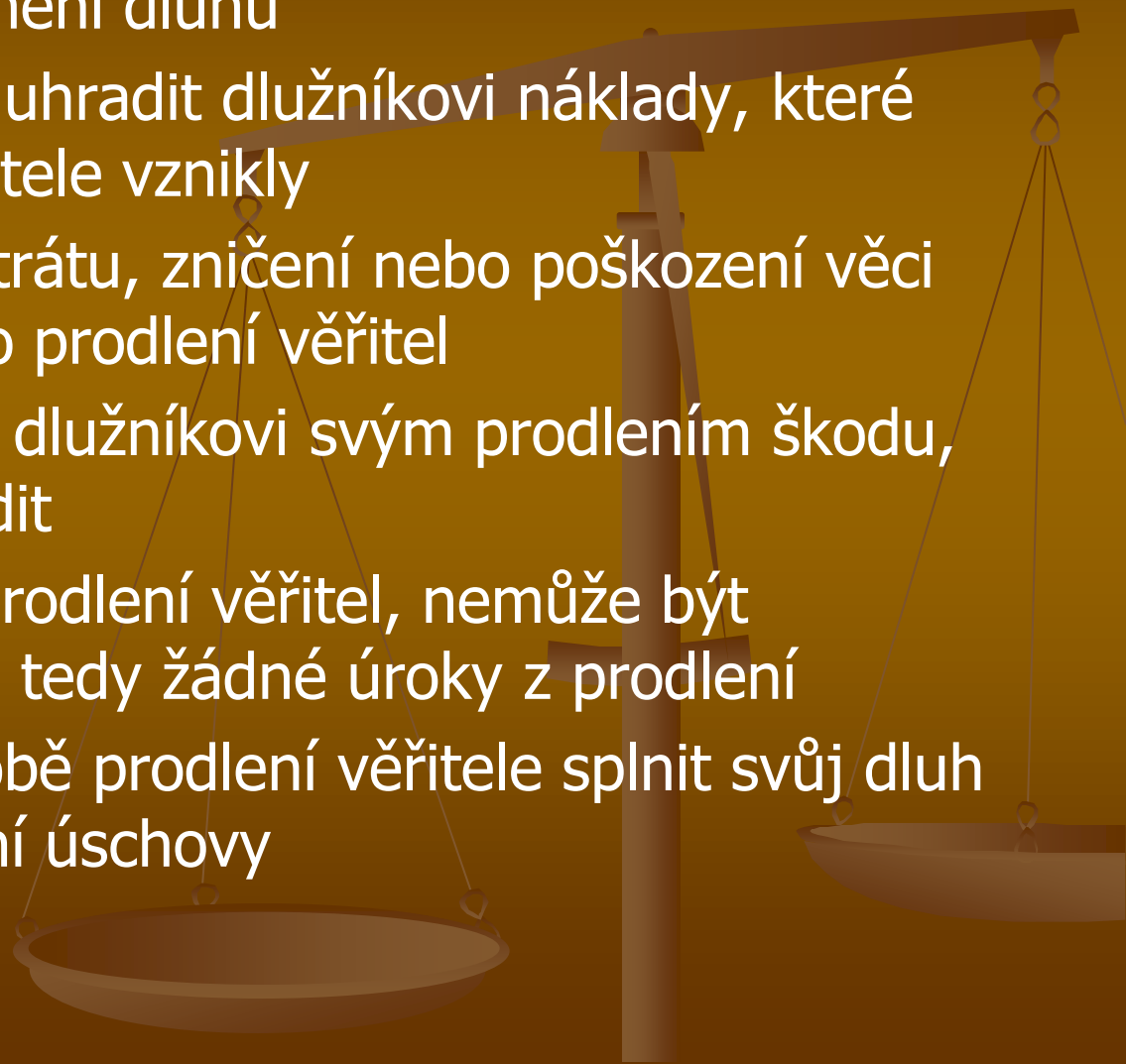
■ Prodlení dlužníka

- pokud dlužník **nesplní svůj dluh řádně a včas**
- Původní povinnost splnit dluh trvá
- Vznikají nové práva a povinnosti
 - Věřitel má právo odstoupit od smlouvy, u nepodstatného pokud dlužníkovi poskytl dostatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění dluhu a ten ji nevyužil a nesplnil dluh ani v prodloužené lhůtě.
- Prodlení s peněžním dluhem: **úroky z prodlení**
- Prodlení s plněním věci: **nese odpovědnost (objektivní) za ztrátu, poškození nebo zničení věci**
- Povinnost dlužníka uhradit věřiteli vzniklou škodu způsobenou prodlením

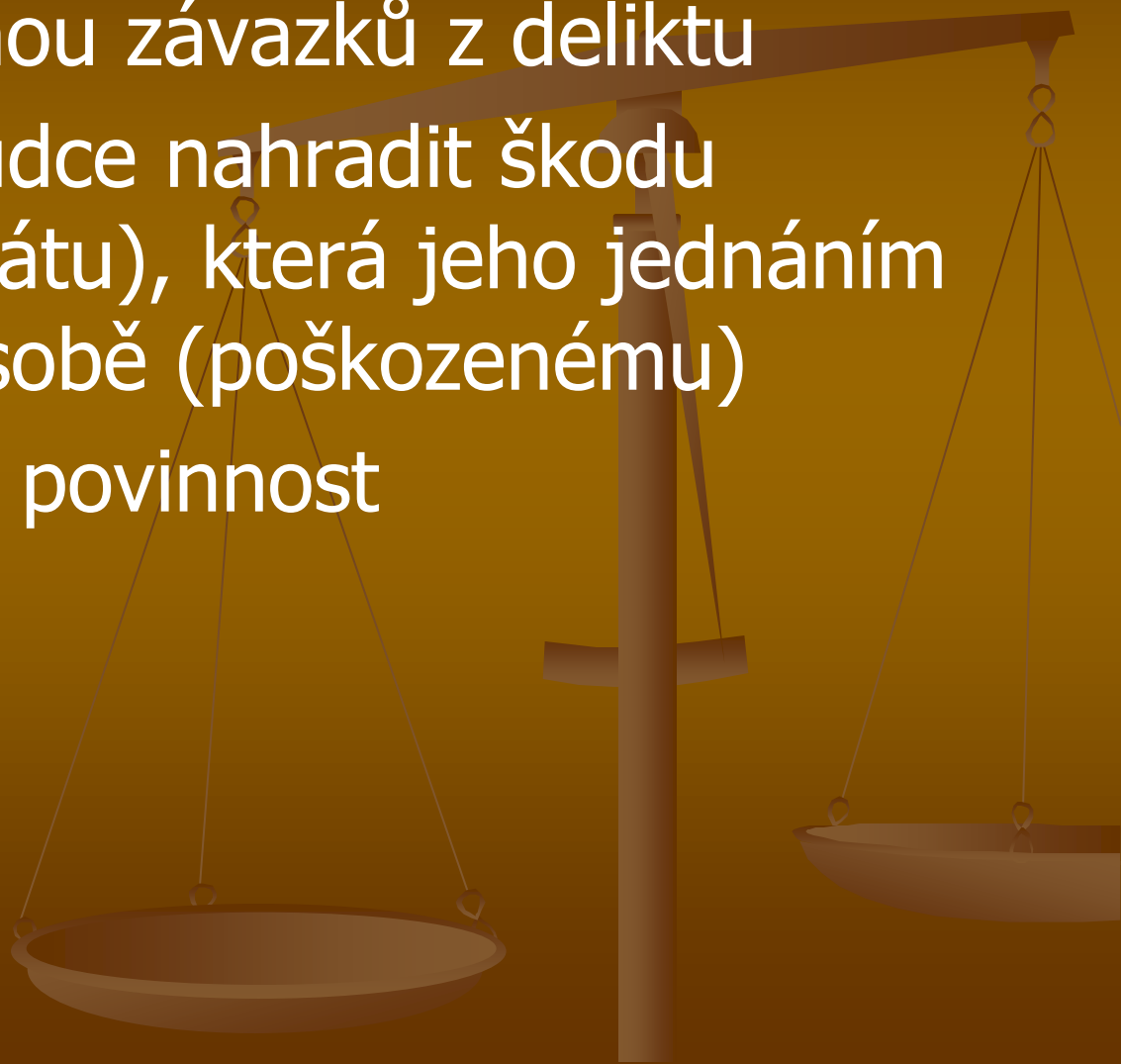
■ **Prodlení věřitele**

- pokud od dlužníka **nepřijme plnění řádně a včas**, resp. neposkytne dlužníkovi v době plnění potřebnou **součinnost** k splnění dluhu
- Vzniká: povinnost uhradit dlužníkovi náklady, které mu prodlením věřitele vznikly
- Odpovědnost za ztrátu, zničení nebo poškození věci nese v době svého prodlení věřitel
- Pokud by způsobil dlužníkovi svým prodlením škodu, je povinen ji uhradit
- V době, kdy je v prodlení věřitel, nemůže být v prodlení dlužník, tedy žádné úroky z prodlení
- Dlužník může v době prodlení věřitele splnit svůj dluh uložení do úřední úschovy

Odpovědnost za škodu

- Nejčastější formou závazků z deliktu
- = povinnost škůdce nahradit škodu (majetkovou ztrátu), která jeho jednáním vznikla druhé osobě (poškozenému)
- Tzv. sekundární povinnost

Odpovědnost za škodu

- § 2900 NOZ = preventivní opatření
 - Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je **každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.**
- § 2894 NOZ
 - Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody)
 - Nemajetková újma – není-li sjednána, jen v případech stanovených zákonem

Předpoklady

■ Porušení právních povinností

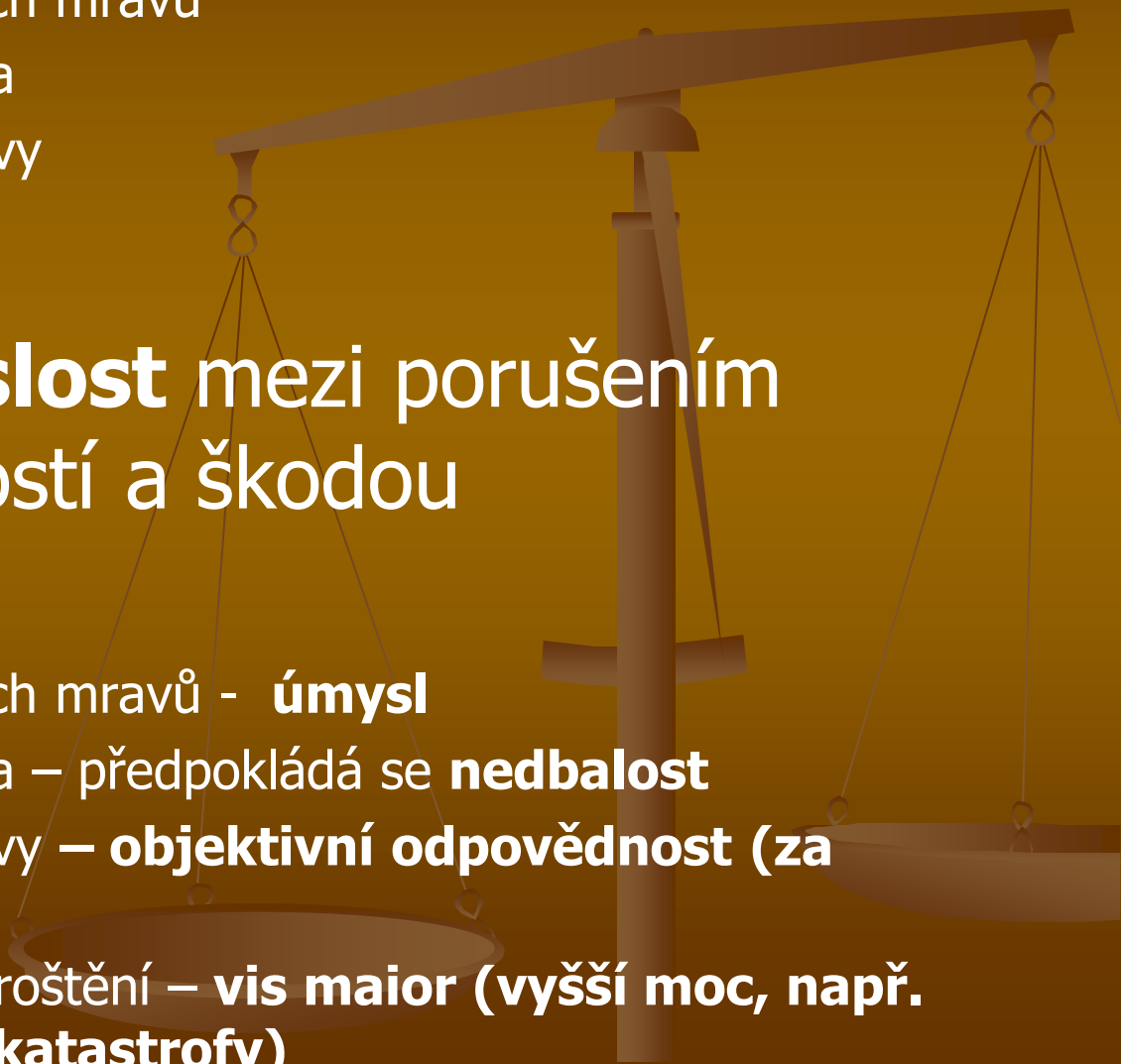
- Porušení dobrých mravů
- Porušení zákona
- Porušení smlouvy

■ Škoda

■ příčinná souvislost mezi porušením právních povinností a škodou

■ Zavinění

- Porušení dobrých mravů - **úmysl**
- Porušení zákona – předpokládá se **nedbalost**
- Porušení smlouvy – **objektivní odpovědnost (za výsledek)**
 - Možnost zproštění – **vis maior (vyšší moc, např. povodeň, katastrofy)**

Škoda

- Majetková újma (ztráta), kterou lze objektivně vyjádřit (vyčíslit) penězi
- **škoda skutečná:**
 - zmenšení, snížení nebo jiné znehodnocení již existujícího majetku poškozeného v důsledku škodné události, náklady na její odstranění
- **ušlý zisk:**
 - v důsledku škodné události nedošlo k rozmnožení majetkových hodnot poškozeného, které mohl poškozený odůvodněně očekávat s ohledem na běžný chod věcí
- **Moderační právo soudu**
- **při újmě na zdraví komplex práv (2958 a násl. NOZ -)**
 - újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění.

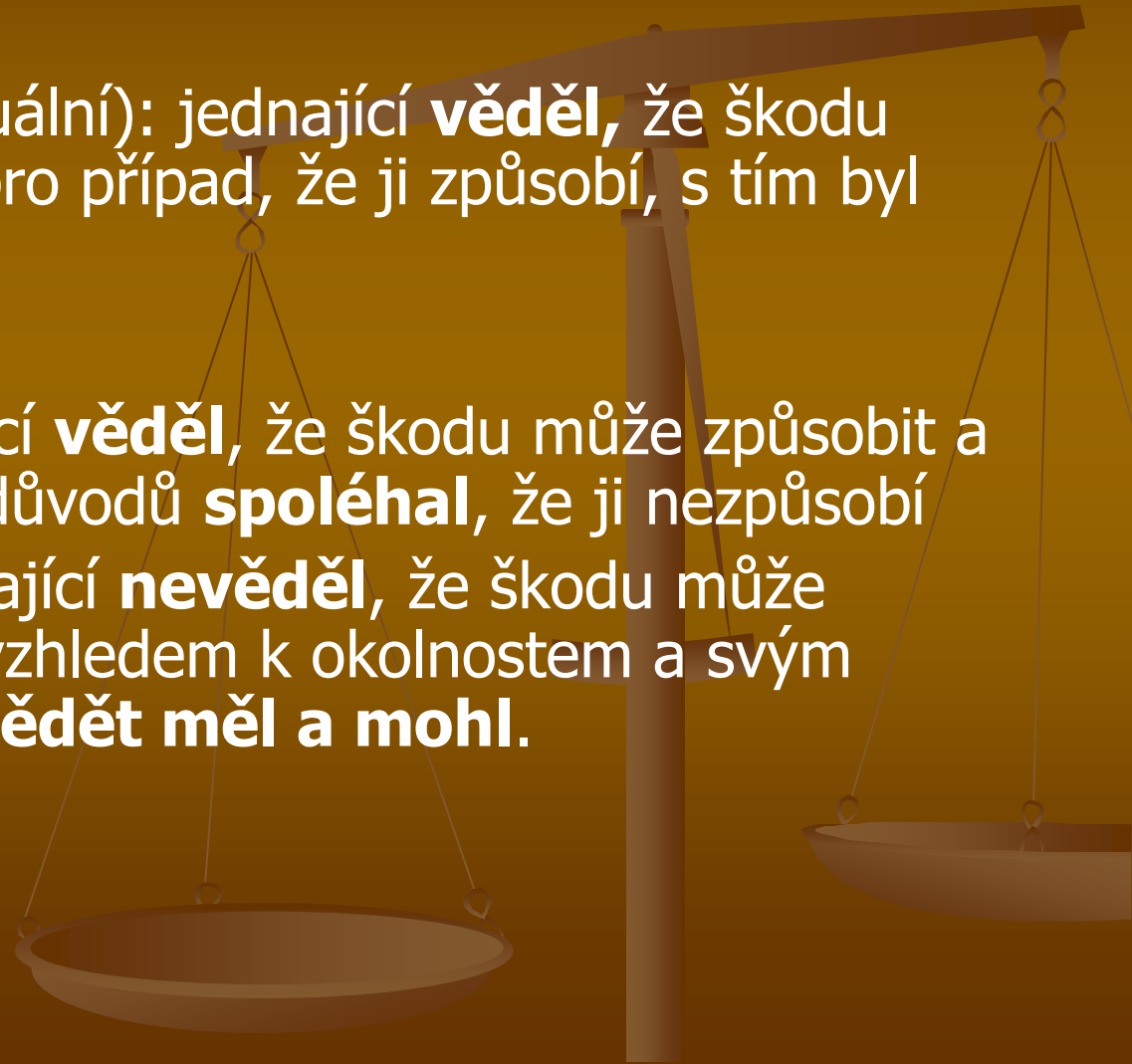
Zavinění

■ Úmysl:

- **přímý:** jednající **věděl**, že škodu může způsobit a **chtěl** ji způsobit
- **nepřímý:** (eventuální): jednající **věděl**, že škodu může způsobit a pro případ, že ji způsobí, s tím byl **srozuměn**.

■ Nedbalost:

- **vědomá:** jednající **věděl**, že škodu může způsobit a bez přiměřených důvodů **spoléhal**, že ji nezpůsobí
- **nevědomá:** jednající **nevěděl**, že škodu může způsobit, ačkoliv vzhledem k okolnostem a svým poměrům o tom **vědět měl a mohl**.

Vyloučení povinnosti náhrady škody

■ **Nutná obrana**

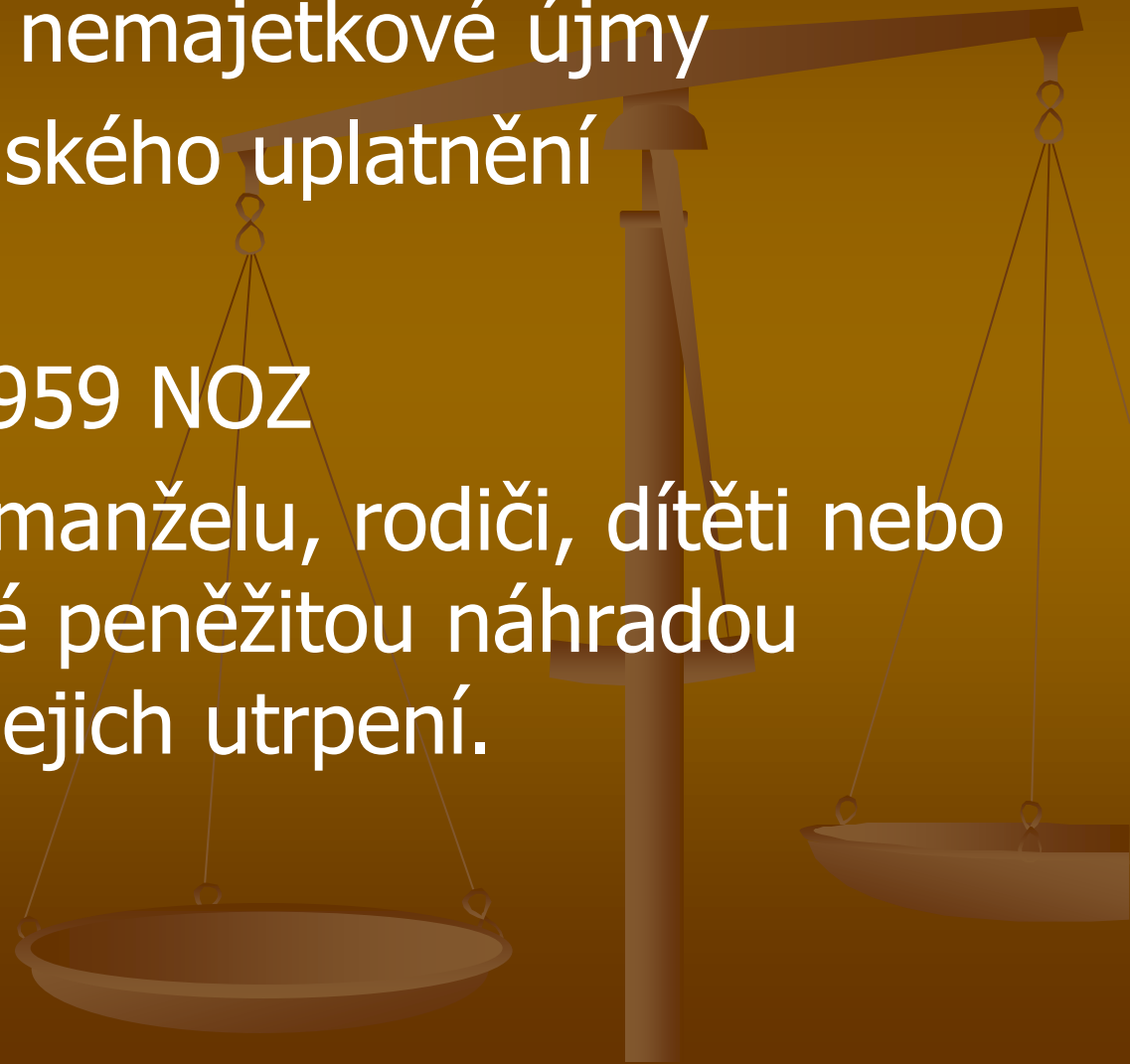
- Kdo odvrací od sebe nebo od jiného bezprostředně hrozící nebo trvající protiprávní útok a způsobí přitom útočnickovi újmu, není povinen k její náhradě.
- To neplatí, je-li zjevné, že napadenému hrozí vzhledem k jeho poměrům újma jen nepatrná nebo obrana je zcela zjevně nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti újmy útočníka způsobené odvracením útoku.

■ **Krajní nouze**

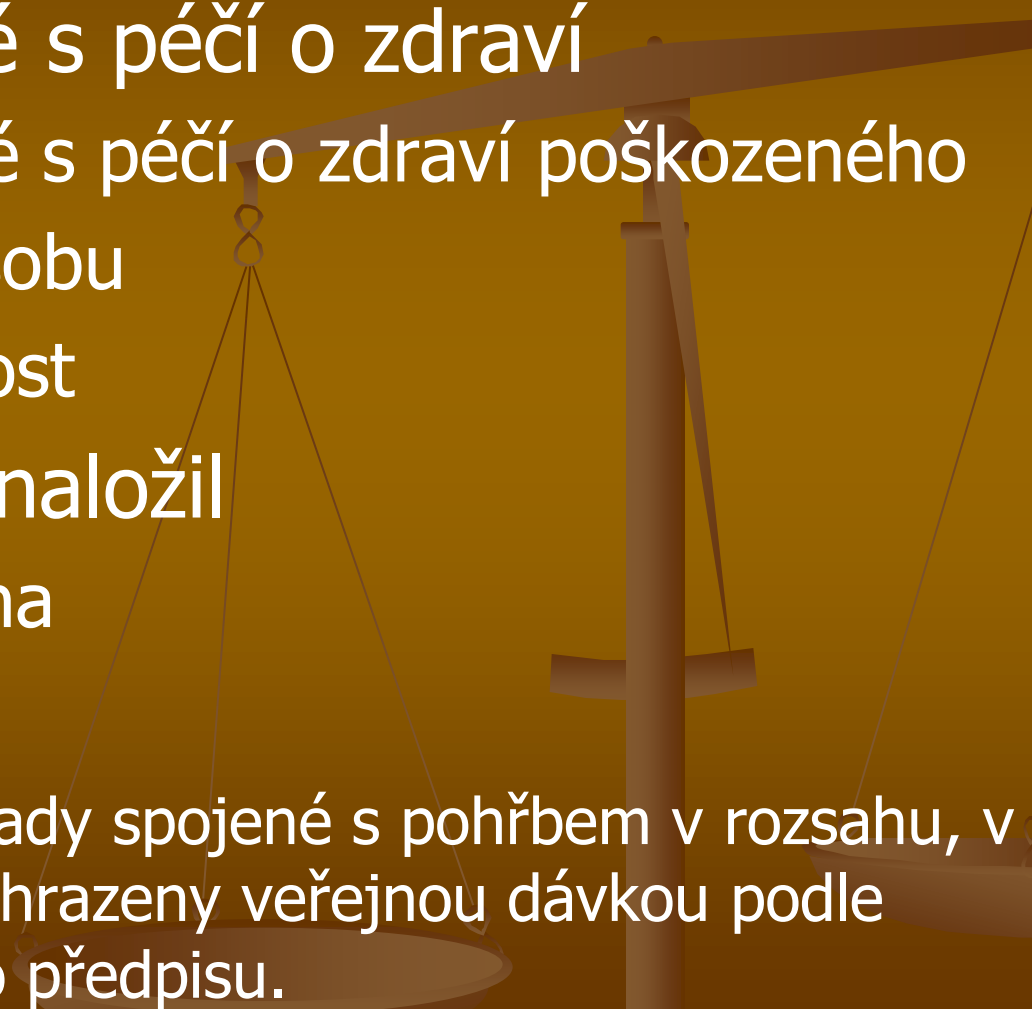
- Kdo odvrací od sebe nebo od jiného přímo hrozící nebezpečí újmy, není povinen k náhradě újmy tím způsobené, nebylo-li za daných okolností možné odvrátit nebezpečí jinak nebo nezpůsobí-li následek zjevně stejně závažný nebo ještě závažnější než újma, která hrozila, ledaže by majetek i bez jednání v nouzi podlehl zkáze. To neplatí, vyvolal-li nebezpečí vlastní vinou sám jednající.

Náhrady při ublížení na zdraví (usmrcení)

- Bolestné a další nemajetkové újmy
- Ztížení společenského uplatnění
- **Usmrcení: § 2959 NOZ**
- duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení.

Náhrady při ublížení na zdraví (usmrcení)

- Náklady spojené s péčí o zdraví
 - náklady spojené s péčí o zdraví poškozeného
 - s péčí o jeho osobu
 - o jeho domácnost
 - tomu, kdo je vynaložil
 - přiměřená záloha
 - Náklady pohřbu
 - přiměřené náklady spojené s pohřbem v rozsahu, v jakém nebyly uhrazeny veřejnou dávkou podle jiného právního předpisu.
-

Náhrady při ublížení na zdraví (usmrcení)

■ Peněžité dávky

■ Náhrada za ztrátu na výdělku

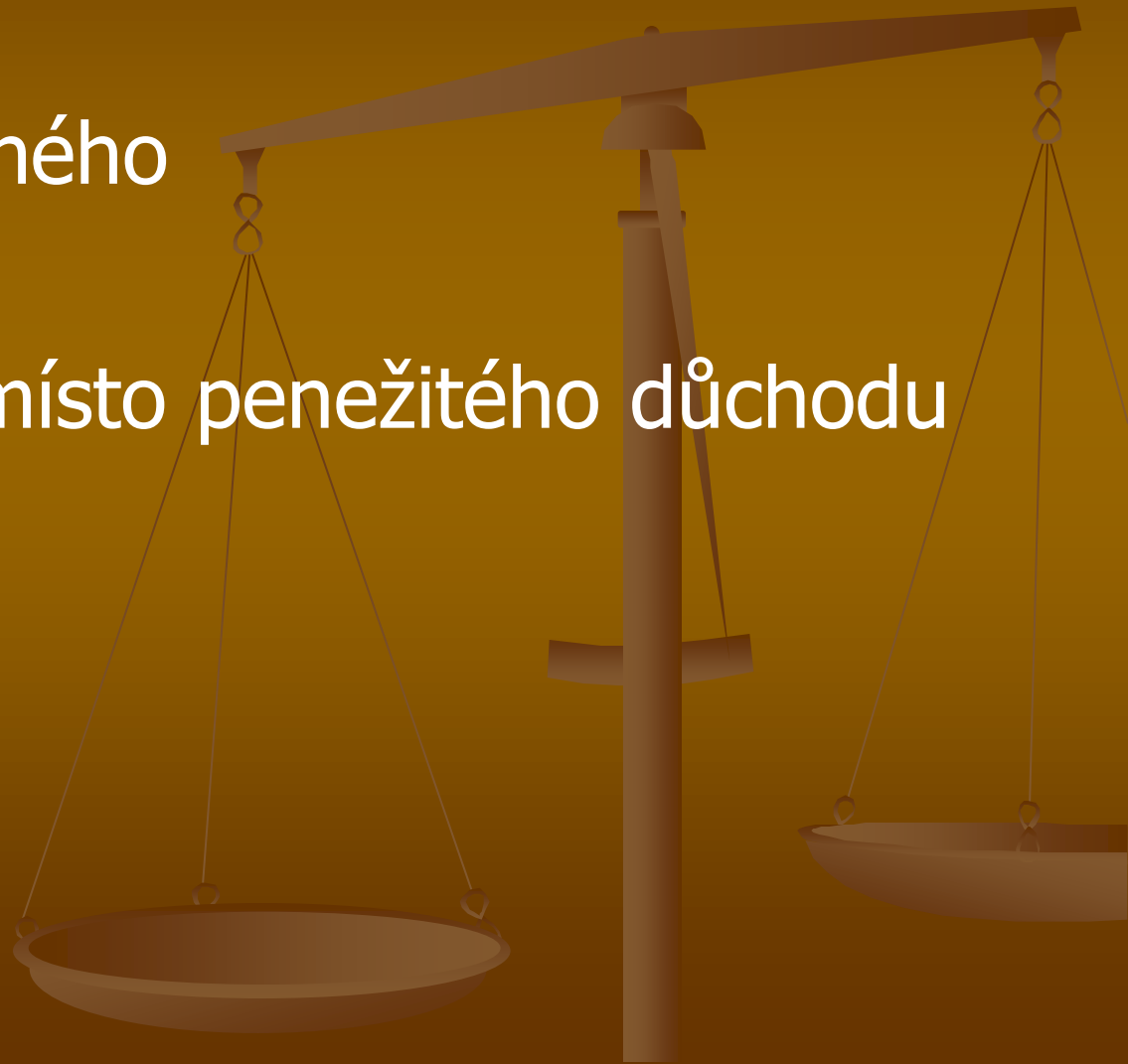
- po dobu pracovní neschopnosti poškozeného
- peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co poškozenému bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu.

■ Peněžitý důchod

- Po skončení pracovní neschopnosti, případně při invaliditě,
- Stanoven vzhledem k rozdílu mezi původním a nynějším výdělkem + invalidní důchod
- Zvýšení potřeb poškozeného v důsledku ublížení zdraví

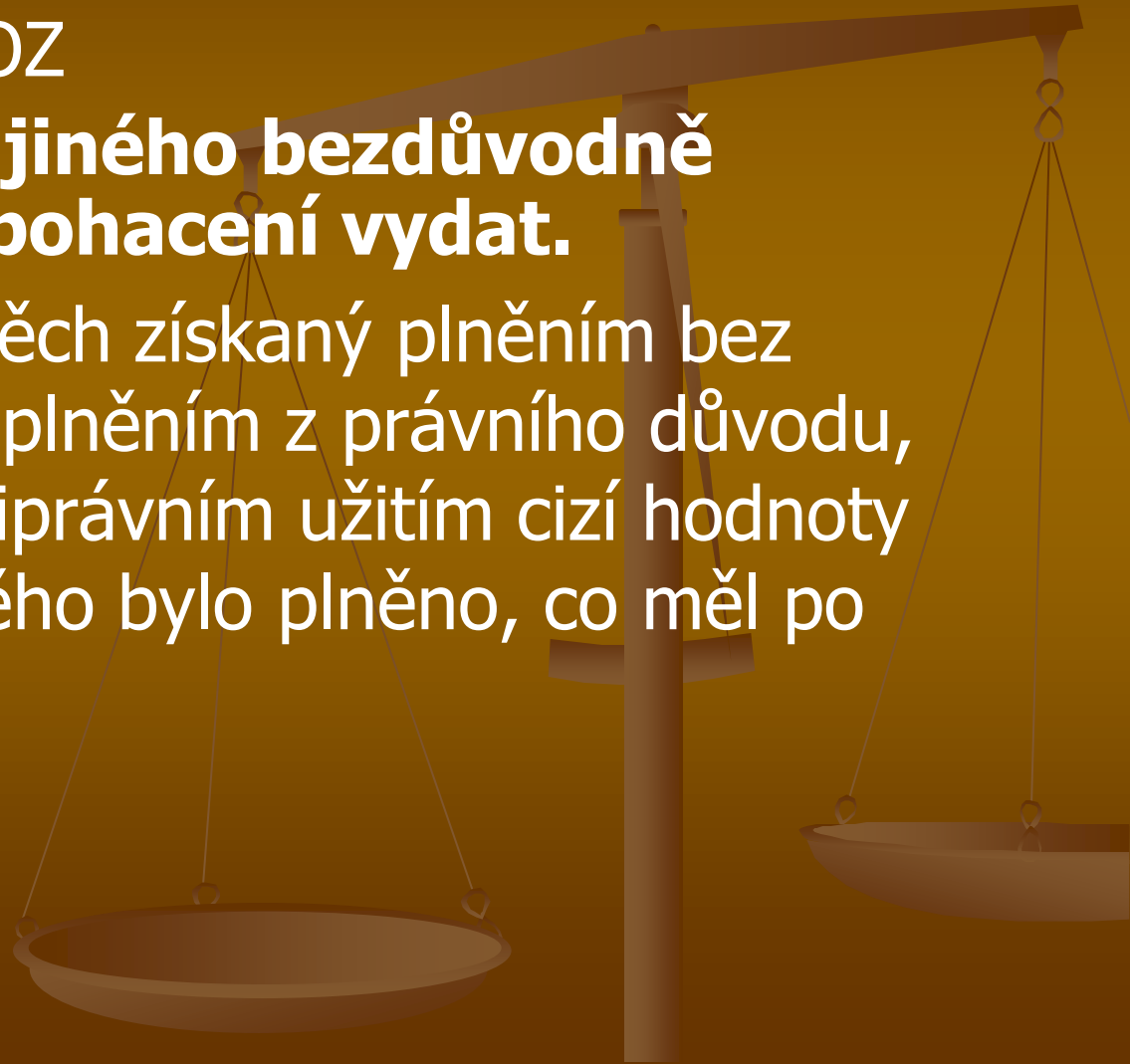
Odbytné

- Důležitý důvod
- Žádost poškozeného
- Soud přizná namísto penežitého důchodu odbytné

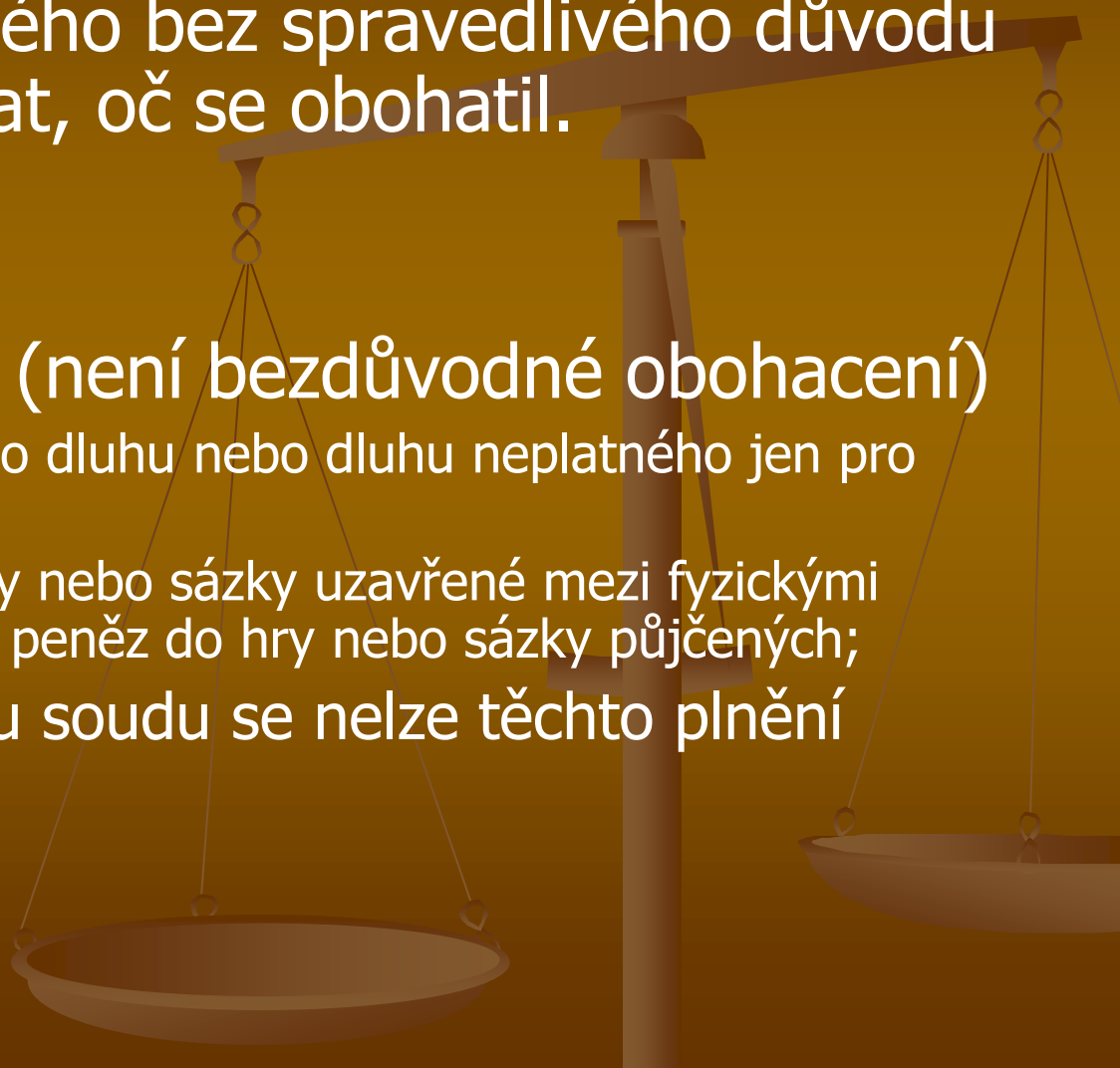
Bezdůvodné obohacení

- § 2991 451- 459 OZ
- **Kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.**
- majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám

Bezdůvodné obohacení

- Kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí vydat, oč se obohatil.
- Naturální obligace (není bezdůvodné obohacení)
 - plnění promlčeného dluhu nebo dluhu neplatného jen pro nedostatek formy
 - přijetí plnění za hry nebo sázky uzavřené mezi fyzickými osobami a vrácení peněz do hry nebo sázky půjčených;
- chybí jen **nárok**: u soudu se nelze těchto plnění domáhat.

Nepříkázané jednání

- Qasimlouva
 - Vmísí-li se někdo do záležitostí jiné osoby, ač k tomu není oprávněn, jdou k jeho tíži následky z toho vzniklé.
 - Odvracení škody
 - náhrada účelně vynaložených nákladů, třebaže se výsledek bez zavinění nepříkázaného jednatele nedostavil.
 - Záchrana cizí věci
 - Přiměřená odměna
 - Jednání k užítku jiné osoby
-